

Jaarverslag Stigas 2016

'De sector kennis en integrale aanpak van preventie en verzuim maken de positie van Stigas als sectorinstituut voor duurzame inzetbaarheid uniek.'

gezond, vitaal en veilig werkt

Dit is een uitgave van Stigas, waarin samenwerken
LTO Nederland
Branchevereniging VHG
CUMELA Nederland
FNV
CNV Vakmensen

Telefoon (085) 044 07 00

April 2017

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord.....	6
1. Algemene beschouwing.....	6
1.1 Stigas voor veilig en gezond werk en inzetbaarheid.....	6
1.2 Speerpunten in 2016.....	7
2. Ontwikkelingen ziekteverzuim en ongevallen.....	9
2.1 Ziekteverzuim.....	9
2.2 Ziekte duur.....	9
2.3 Ziekteverzuim en diagnose.....	10
2.4 Bedrijfsongevallen en beroepsziekten.....	10
2.5 Het tweede ziektejaar.....	10
2.6 Conclusies.....	11
2.7 Dodelijke ongevallen.....	11
3. Preventiediensten en regie op verzuim.....	13
3.1 Risico-inventarisatie.....	13
3.2 Preventief Medisch Onderzoek.....	14
3.3 Workshops Werken aan morgen.....	15
3.4 Verzuim Onder De Duim.....	15
3.5 Regievoering op verzuim.....	16
4. Kennisfunctie en uitvoering brancheprojecten.....	17
4.1 Sectoractiviteiten.....	17
4.2 Werken aan Morgen 2.0.....	18
4.3 Aanpak Werken In Balans.....	19
4.4 Stof, pak 't aan.....	19
4.5 Pilot Modernisering Ziektewet.....	20
4.6 Zelfregulering en zelfwerkzaamheid RIE.....	22
4.7 Project preventie beroepsziekten.....	23
4.8 Project Zéro accidents in 2020.....	23
4.9 Platform mestgassen.....	24
4.10 Project tekenwerende kleding.....	25
5.0 Communicatie en voorlichting.....	26
5.1 Nieuwe websites en voorlichtingsmaterialen.....	26
5.2 Colland en VanColland magazine.....	27
5.3 Sociale media.....	27
5.4 Digitale nieuwsbrief.....	28
5.5 Voorlichtingen, workshops en cursussen.....	28
6. Organisatie.....	29
6.1 Bestuur.....	29
6.2 Organisatie.....	30
6.3 Stigas gecertificeerd.....	30
6.4 Stigas preventie-adviseurs en agrarische klantenteams.....	31
Bijlage 1: Samenstelling klankbordgroepen en subgroepen per 31-12-2016.....	32
Bijlage 2: Overzicht dodelijke ongevallen agrarische en groene sectoren 2016.....	34
Bijlage 3: Overzicht voorlichtingen Stigas 2016.....	35

VOORWOORD

Beste lezer,

In onze sector blijven de kwaliteit van arbeid en de werkomstandigheden aandacht vragen. Niet alleen blijft het aantal ongevallen en gezondheidsklachten naar aanleiding van het werk nog te hoog, maar ook vraagt de vergrijzing, waardoor we langer gaan doorwerken, toenemende aandacht. In het najaar 2016 werd de AOW-leeftijd wederom met 3 maanden verhoogd. De grote uitdaging is hoe we ons werk tot aan de AOW en/of pensioen op een gezonde en productieve manier kunnen blijven doen.

Namens de sector speelt Stigas een belangrijke rol in het aangaan van deze uitdaging. Daarom is het goed te zien dat de werkorganisatie Stigas na de ontvlechting vanuit Achmea in 2015 meer vaste voet aan de grond gekregen heeft en ook duidelijk richting gevonden heeft als sectorinstituut voor veilig en gezond werken en inzetbaarheid (kortweg duurzame inzetbaarheid of duurzaam werken). Zo heeft Stigas het afgelopen jaar een aantal belangrijke stappen gezet in het versterken van haar positie als sectorinstituut. Om te beginnen is geïnvesteerd in het versterken van de relatie met de sectoren en de sectororganisaties. Onder meer zijn gezamenlijk communicatieplannen opgesteld om de achterbannen meer te betrekken bij veilig en gezond werken en Stigas. Daarnaast is uitvoering gegeven aan enkele belangrijke en actuele projecten.

Zo is in het afgelopen jaar veel tijd en energie uitgegaan naar afronding van het project Werken aan Morgen 2.0, dat als onderdeel van het sectorplan Agrarisch en Groen is uitgevoerd. Het project heeft tot doel werkgevers en werknemers te helpen om langer te kunnen doorwerken. Dit tweejarige project is na de zomer afgerond en heeft waardevolle kennis en tools opgeleverd hoe werkgevers en werknemers te helpen in te spelen op 'langer doorwerken'. Met dit project is tevens invulling gegeven aan de zogenaamde 'Pledge' die Stigas in 2014 getekend heeft in het kader van het Nationaal Preventieprogramma 'Alles is Gezondheid...'

Verder is de pilot Modernisering Ziektewet, die in 2014 is gestart, in het najaar afgerond. Stigas heeft samen met twee andere sectorinstituten deze pilot uitgevoerd met als doel te onderzoeken of onze sectorspecifieke aanpak voor arbodienstverlening ook goed kan worden ingezet voor de begeleiding van vangnetters die ziek uit dienst gaan. Het belang voor de sector om dit goed te regelen is urgent geworden als gevolg van de Wet BeZaVa (Wet Bepanking Ziekteverzuim en Arbeidsongeschiktheid Vangnetters). Hierdoor is het ziekte- en WGA risico nu bij het bedrijfsleven gelegd. We mogen trots zijn op de eerste resultaten van onze sectoraanpak. In het voorjaar van 2017 wordt de eindrapportage verwacht.

Ook noemen we twee projecten, die afgelopen jaar gestart zijn in het kader van het programma 'Zelfregulering' van het ministerie van SZW. Eén project betreft de doorontwikkeling en implementatie van een volledig nieuw digitaal systeem voor de uitvoering van de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E). Met dit nieuwe systeem krijgt de ondernemer een modern digitaal instrument aangeboden om zelf de RI&E uit te voeren, maar ook te onderhouden. Bovendien helpt het systeem hem om gestructureerd uitvoering te geven aan het plan van aanpak. Vanaf het najaar wordt het nieuwe systeem aangeboden aan 5 sectoren, te weten glastuinbouw, mechanisch loonwerk, hoveniers en groenvoorziening en melkveehouderij. Begin 2017 zullen de overige sectoren hierbij komen. Het tweede project richt zich op het verbeteren van het proces van melding beroepsziekten en de vertaling daarvan naar preventie. Daarbij wordt samengewerkt met het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten. Met dit project vervult Stigas een voorlopersrol op dit gebied.

Kortom, Stigas timmert aan de weg als het gaat om duurzaam werken in onze sector. Een rol die de komende jaren in het licht van de vergrijzing alleen nog maar belangrijker wordt. En Stigas doet dit op een manier, die ook buiten onze sector aanspreekt. Dit blijkt uit het feit dat onze sectoraanpak regelmatig als 'Best practice' wordt opgenomen in SER-adviezen over arbeidsgerelateerde zorg, chronisch zieken enz.

Wij wensen u veel leesplezier.

Namens het bestuur van Stigas,
Henk Onstwedder, werknemersvoorzitter
Wim van den Boomen, werkgeversvoorzitter

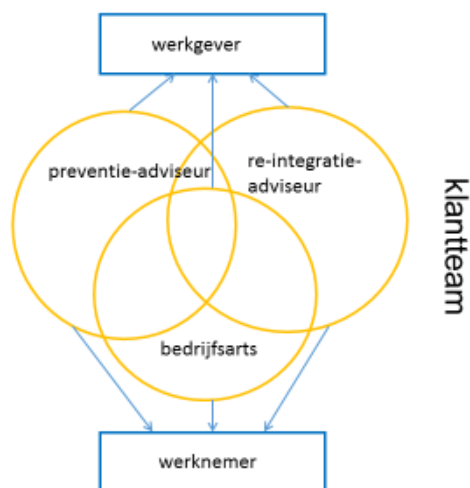
1. ALGEMENE BESCHOUWING

1.1 STIGAS VOOR VEILIG EN GEZOND WERK EN INZETBAARHEID

De zorg voor veilig en gezond werk en inzetbaarheid ligt bijna volledig bij werkgevers en werknemers. Omdat de relatief kleinschalige bedrijven in de agrarische en groene sectoren vaak niet in staat zijn dit zelf te regelen, heeft de sector een ketenaanpak ontwikkeld. Stigas vervult hierin een driedelige rol, te weten die van kennisinstituut van en voor de sector, die van uitvoerder van preventie adviesdiensten en die van regisseur van verzuimpreventie. Dit laatste gebeurt in nauwe samenwerking met arbodienst Zorg van de Zaak. Deze regierol wordt uitgevoerd voor bedrijven die bij de 'eigen' verzuimverzekeraar SAZAS zijn aangesloten en bedrijven, die zich individueel aansluiten.

De integrale aanpak van preventie en verzuim maakt de positie van Stigas als sectorinstituut voor duurzame inzetbaarheid uniek. Deze aanpak komt onder meer tot uiting in:

- De inzet van volledig in onze sector gespecialiseerde preventieadviseurs;
- De inzet van gespecialiseerde bedrijfsartsen voor zowel preventieve taken (bijvoorbeeld het preventief medisch onderzoek of preventiespreekuur) als voor verzuimbegeleiding;
- De integrale samenwerking tussen preventieadviseur, bedrijfsarts en re-integratieadviseur in klantenteams;
- Het prioriteren van preventiediensten op basis van de kennis en informatie, die uit de verzuimbegeleiding wordt opgedaan en;
- Andersom de inzet - waar nodig - van preventiediensten in de verzuimbegeleiding.

Preventie vormt de eerste schakel in de keten en onderscheidt onze sectoraanpak van veel andere sectoren in het midden- en kleinbedrijf, waar het accent veelal grotendeels op verzuimbegeleiding ligt. Afgezien van de sociale voordelen voor werkgevers en werknemers, komen de investeringen in preventie terug in de vorm van minder verzuim en arbeidsongeschiktheid. Uiteindelijk leidt dit tot een beter functionerende arbeidsmarkt en lagere kosten voor de bedrijven maar ook voor de sector als geheel.

Als met preventie een daling van het ziekteverzuim met bijvoorbeeld één procentpunt wordt bereikt, levert dit een directe besparing in loonwaarde op van zo'n 25 miljoen euro op jaarbasis. De investering in preventie is naar verhouding maar een fractie van dit bedrag. Bekend is dat de agrarische en groene sector al jarenlang in het oog springt als één van de sectoren met het laagste verzuim in Nederland. De op handen zijnde vergrijzing maakt dat de uitdaging de komende jaren groter wordt om werkenden in de sector gezond en productief de eindstreep te laten halen en het verzuim in de hand te houden.

1.2 SPEERPUNTEN IN 2016

De activiteiten van Stigas in 2016 kunnen, afgezien van de organisatieontwikkeling, in de volgende speerpunten worden samengevat:

- Afronding van het programma 'Werken aan Morgen 2.0'
- Afronding van de Modernisering Ziektewet
- Voortzetting van de modernisering van de RI&E (project 'Zelfwerkzaamheid en zelfregulering')
- Doorontwikkeling van de sector-activiteitenplannen
- Uitvoering van reguliere preventiediensten en verzuimbegeleiding

Programma 'Werken aan Morgen 2.0'

Een belangrijk maatschappelijk vraagstuk voor de komende jaren is, zoals gezegd, hoe we langer gezond en productief kunnen doorwerken. Dit raakt ook onze sector. Stigas levert als sectorinstituut een bijdrage aan de oplossing van dit vraagstuk. Als vervolg op een eerder gelijknamige project is het afgelopen jaar het tweejarige programma 'Werken aan Morgen 2.0' afgerond. Het programma maakt deel uit van het Sectorplan agrarisch en groen, dat erop gericht is inzetbaarheid in de sector in de ruimste zin te bevorderen. Het sectorplan wordt gefinancierd vanuit de subsidieregeling Cofinanciering sectorplannen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Werken aan morgen 2.0 was erop gericht om werkgevers en werknemers meer bewust te maken van de gevolgen van langer doorwerken en hen te stimuleren om bijtijds daarop in te spelen. Per 1 september vorig jaar is dit programma afgerond en is op basis van de uitkomsten een plan opgesteld voor een vervolg.

Pilot 'Modernisering Ziektewet'

Vanaf 2014 is de Wet Beperking Ziekteverzuim en Arbeidsongeschiktheid Vangnetters, of kortgezegd *BeZaVa*, van kracht. Deze wet houdt in dat bedrijven, waar tijdelijke werknemers ziek uit dienst gaan of snel na afloop van het dienstverband ziek worden, zelf de financiële lasten van ziekte en arbeidsongeschiktheid gaan dragen. Dit was voor de Stichting van de Arbeid (StvdA) aanleiding om te bedingen dat sectoren zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de begeleiding van deze vangnetters. Stigas is gevraagd om hiertoe voor onze sector een pilot uit te voeren. In de pilot wordt de begeleiding van zieke vangnetters in de Ziektewet overgenomen van UWV. Daarnaast wordt een vorm van preventiezorg ontwikkeld voor bedrijven met relatief veel flexwerkers. Ook dit tweejarige project is in september 2016 afgerond. De door een onafhankelijk bureau op te stellen eindrapportage wordt in het voorjaar van 2017 verwacht.

Modernisering RI&E: project 'Zelfwerkzaamheid en zelfregulering'

In de praktijk blijkt dat nog veel bedrijven niet over een actuele risico-inventarisatie beschikken en ook vaak onvoldoende opvolging geven aan noodzakelijke verbeteracties. Met het project 'Zelfwerkzaamheid en zelfregulering' wordt beoogd het voor bedrijven aantrekkelijker te maken om zelf de risico-inventarisatie uit te voeren en om opvolging te geven aan verbeteracties. Fase 1 van dit project is in 2016 afgerond. Medio vorig jaar is een doorstart gegeven aan dit project, dat financieel wordt ondersteund door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Doorontwikkeling sector-activiteitenplannen

Het afgelopen jaar is verder invulling gegeven aan het ingezette beleid om de dienstverlening van Stigas dichter bij de sectoren te brengen. In het kader van dit beleid zijn onder meer voor een aantal hoofdsectoren, waarvoor Stigas werkzaam is, sectorspecialisten benoemd. Deze zijn vast aanspreekpunt voor een bepaalde sector en tevens verantwoordelijk voor het in samenspraak met een sector-klankbordgroep opstellen en uitvoeren van een sector-activiteitenplan. Het afgelopen jaar is geconstateerd dat dit nieuwe beleid de verbinding van Stigas met de sectoren versterkt. In het verlengde van de sector-activiteitenplannen is ook het afgelopen jaar gestart met het gezamenlijk met enkele brancheorganisaties opstellen van communicatieplannen (CUMELA, VHG en LTO Glaskracht).

Uitvoering reguliere preventiediensten en verzuimbegeleiding

Het afgelopen jaar bezochten Stigas preventieadviseurs ruim 1.000 bedrijven. In de meeste gevallen ging het hierbij om het bieden van ondersteuning bij de uitvoering van de risico-inventarisatie of de uitvoering van een werkplekonderzoek. Daarnaast hebben veel andere activiteiten plaatsgevonden, zoals het uitvoeren van preventievoorlichtingen, voorlichting over risico's van dierziekten en mestgassen, het trainen van leidinggevenden in het omgaan met verzuim en advisering over de machinerichtlijn. Tot slot is in samenwerking met Zorg van de Zaak verzuimbegeleiding uitgevoerd, onder meer ten behoeve van bij SAZAS aangesloten bedrijven.

2. ONTWIKKELING ZIEKTEVERZUIM EN ONGEVALLLEN

2.1 ZIEKTEVERZUIM

Het verzuimpercentage is het percentage werkbare dagen, dat verloren gaat wegens ziekteverzuim. Het verzuimpercentage over de eerste twee jaar is gestegen ten opzichte van 2015 en komt uit op 3,65%, berekend volgens de CBS-standaard.

Tabel 1: Ziekteverzuim agrarische en groene sectoren eerste plus tweede ziektejaar

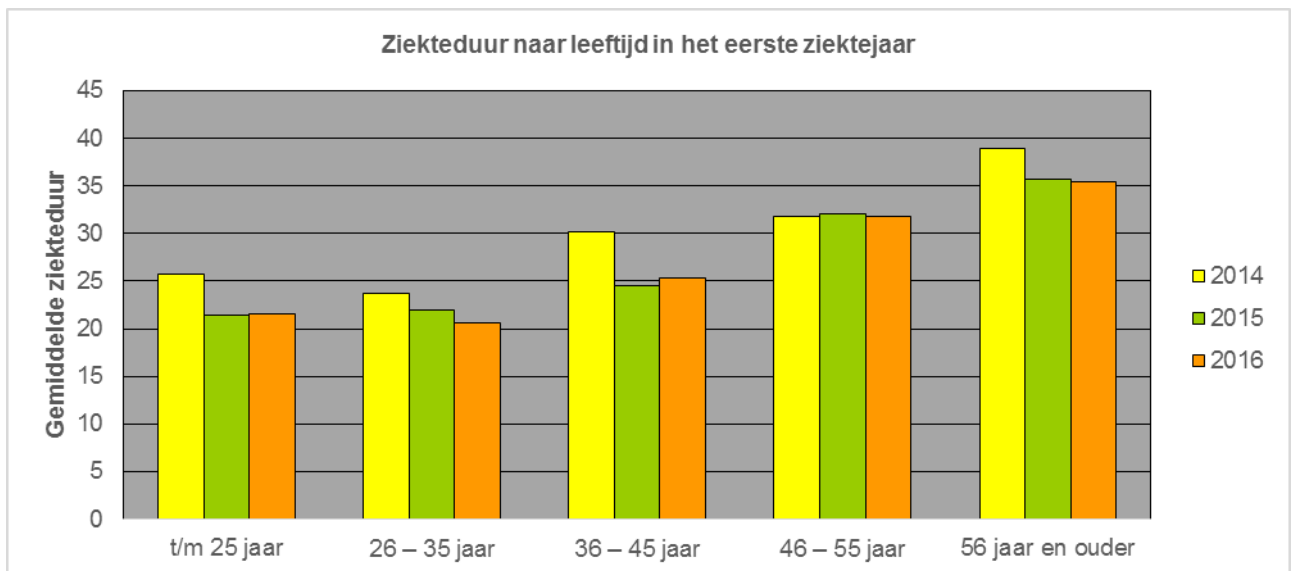
	2013	2014	2015	2016
Agrarische sector 1 ^e ziektejaar	2,87%	2,89%	2,87%	3,11%
Agrarische sector 2 ^e ziektejaar	0,62%	0,55%	0,56%	0,54%
Agrarisch totaal	3,49%	3,44%	3,43%	3,65%
Nederland 1 ^e ziektejaar*)	3,9%	3,8%	3,9%	

*) Bron: CBS / Jaarenquête Ziekteverzuim en Kwartaalenquête Ziekteverzuim. CBS neemt alleen het eerstejaars ziekteverzuim waar op basis van een steekproef.

2.2 ZIEKTEDUUR

De gemiddelde ziekteduur eerste ziektejaar is in 2016 (27,0 kalenderdagen) nagenoeg gelijk aan het eerste ziektejaar in 2015 (27,2 kalenderdagen). Het betreft hier zoals gebruikelijk de beëindigde ziektegevallen. In het eerste kwartaal 2015 en 2016 waren er veel kortdurende griepgevallen waardoor de gemiddelde verzuimduur automatisch korter uitviel dan in 2014. Hoe ouder de werknemer, hoe langer de verzuimduur. De gemiddelde ziekteduur in het jaar 2016 komt enigszins overeen met die van het jaar 2015, waarin eveneens een griepgolf heeft plaatsgevonden

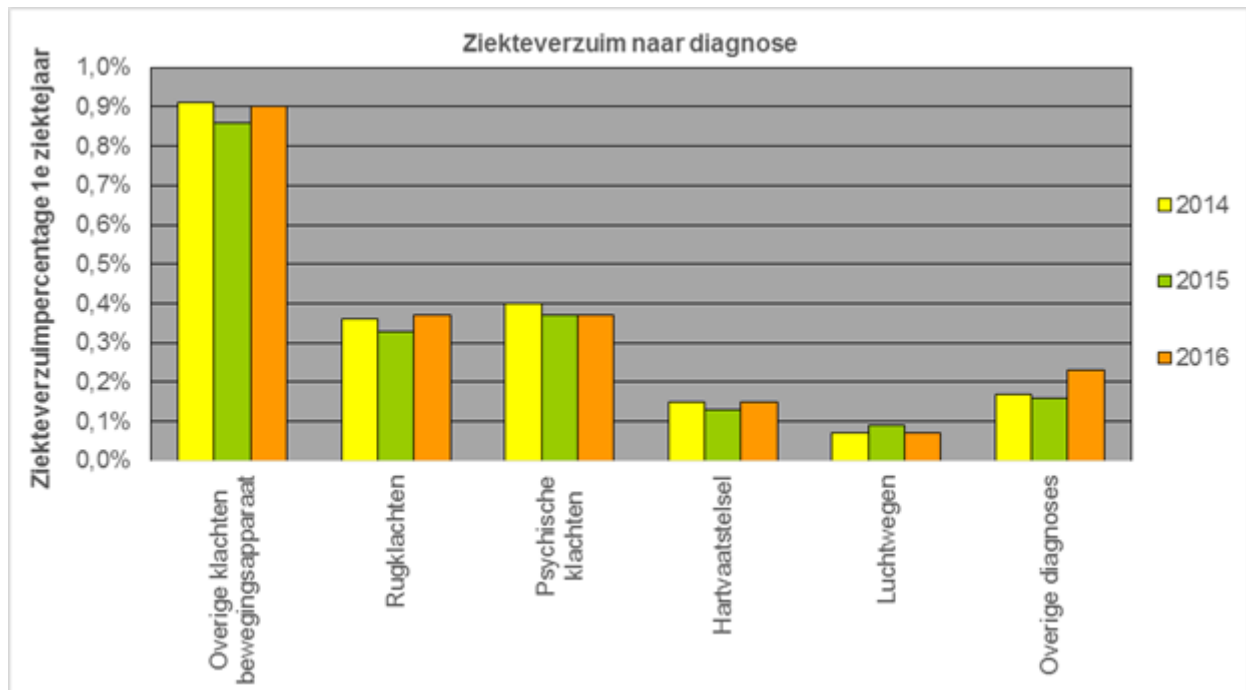
Figuur 1: Ziekteduur in kalenderdagen naar leeftijd

2.3 ZIEKTEVERZUIM EN DIAGNOSE

Kortdurend verzuim komt doorgaans niet bij de bedrijfsarts terecht en krijgt daardoor geen diagnosecode. Figuur 2 laat zien hoe het verzuimpercentage van 3,11% over het eerste ziektejaar is opgebouwd. Het gaat niet om een onderlinge verhouding van de ziektebeelden maar om het aantal ziektedagen dat elke diagnose kost. Klachten aan rug en ledematen bepalen voor een belangrijk deel het verzuim. Door preventie hiervan zal winst te behalen zijn.

Figuur 2: Ziekteverzuim naar diagnose

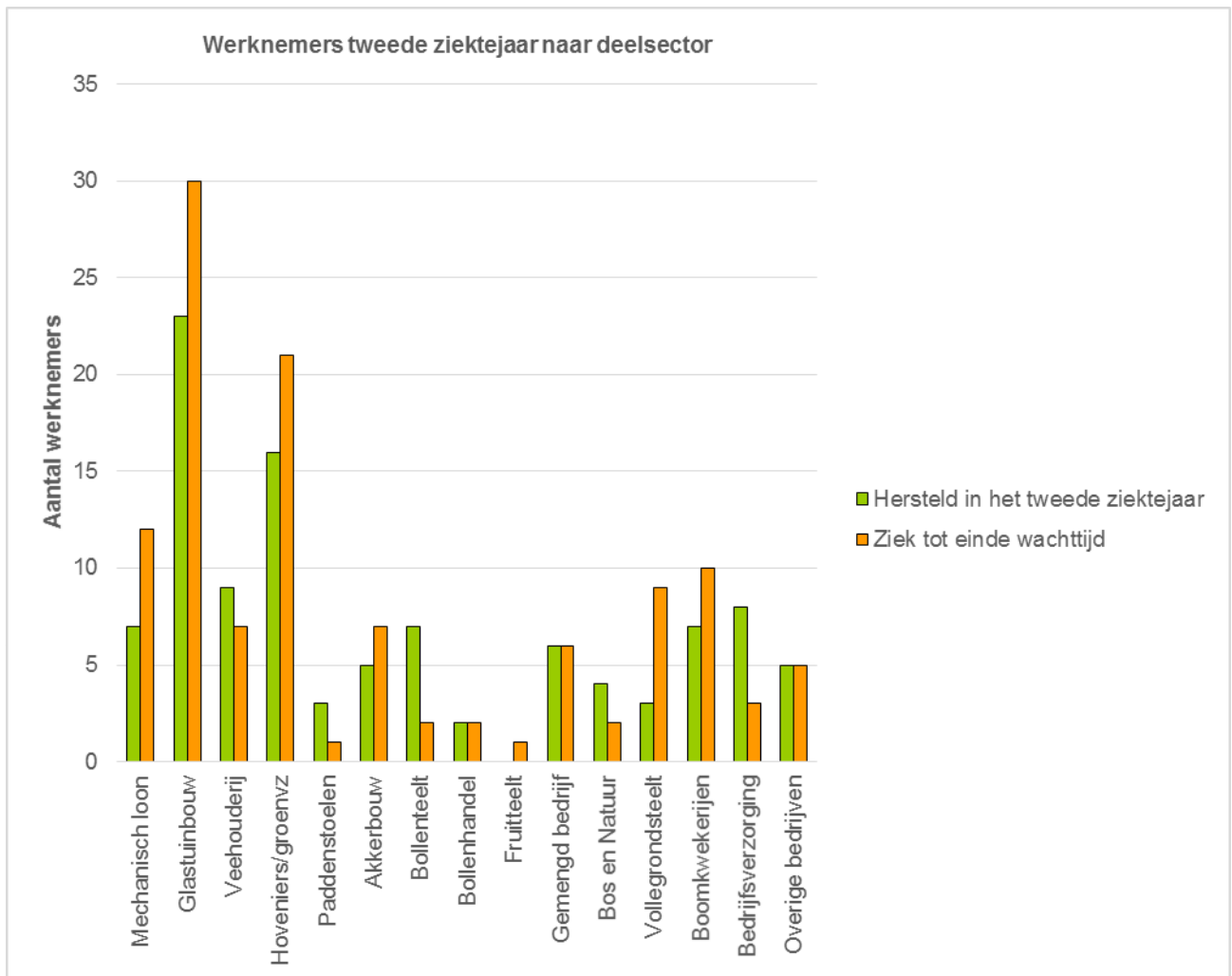
2.4 BEDRIJFSONGEVALLEN EN BEROEPSZIEKTEN

In 2016 zijn er in totaal 127 nieuwe bedrijfsongevallen met ziekteverzuim bij Stigas gemeld. Tevens werden er 255 vermoedelijke beroepsziekten vastgelegd door de bedrijfsartsen.

2.5 HET TWEEDE ZIEKTEJAAR

In het eerste ziektejaar wordt er alles aan gedaan om werknemers op een verantwoorde manier terug te laten keren naar eigen werk. Dit betekent dat degene die langer ziek blijft ook kampt met ernstige en complexe problemen. In totaal gaat het in 2016 om 223 werknemers. Toch gaat iets minder dan de helft (46,6%) van hen weer aan de slag in 2016 en bereikten 119 werknemers (53,4% van hen) na 2 jaar ziekte einde wachttijd. Van de werknemers die de einde wachttijd bereikten was 48,7% 56 jaar en ouder.

Figuur 3: Aantal werknemers in het tweede ziektejaar naar deelsector

2.6 CONCLUSIES

Het verzuimpercentage over de eerste twee jaar is gestegen in 2016 ten opzichte van het jaar 2015 en komt uit op 3,65% (jaar 2015 3,43%), berekend volgens de CBS-standaard. Het 4^e kwartaal 2016 is nog niet gepubliceerd door het CBS maar duidelijk wordt dat de agrarische sector wederom gunstig afsteekt ten opzichte van andere sectoren.

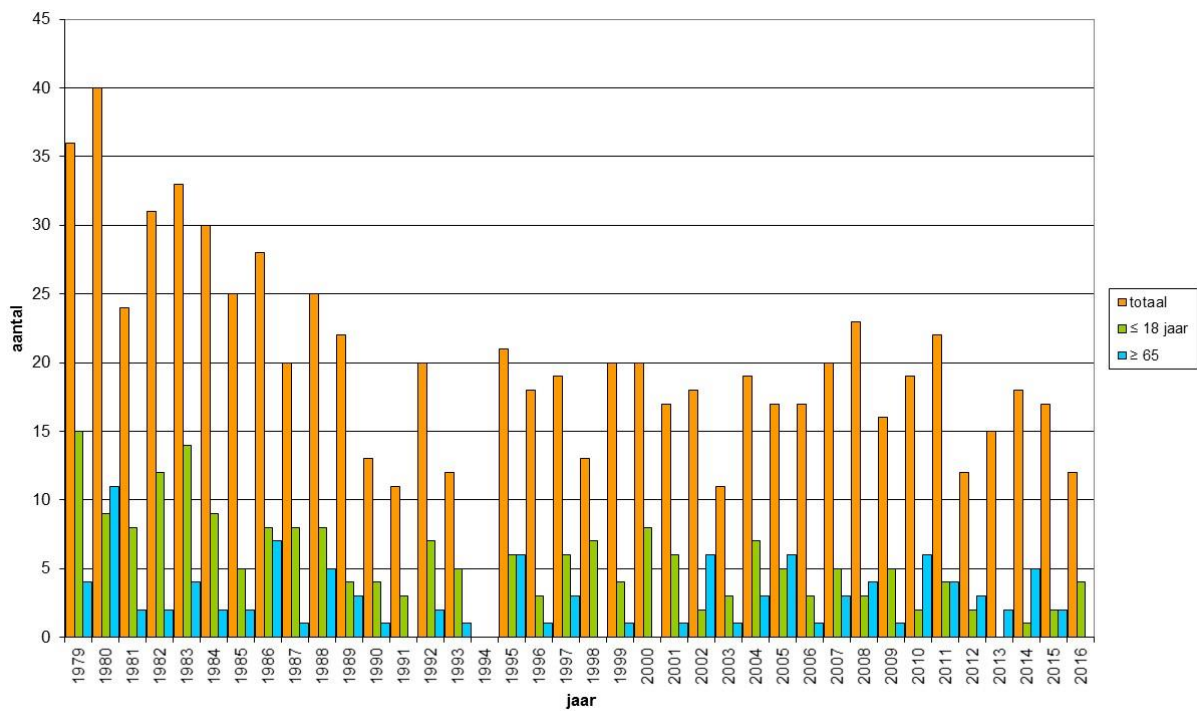
2.7 DODELIJKE ONGEVALLEN

In 2016 waren 'maar' 12 dodelijke ongevallen te betreuren met medewerkers, ondernemers of gezinsleden in de agrarische en groene sector. Dat zijn er 5 minder dan in 2015. Daarnaast vond er nog een dodelijk ongeval plaats met een leverancier op een agrarisch bedrijf.

In 4 gevallen was een werknemer het slachtoffer. In 3 gevallen een ondernemer en 3 keer was een gezinslid bij een dodelijk ongeval betrokken. De meeste dodelijke ongevallen (n=4) vonden plaats bij een mechanisch loonbedrijf.

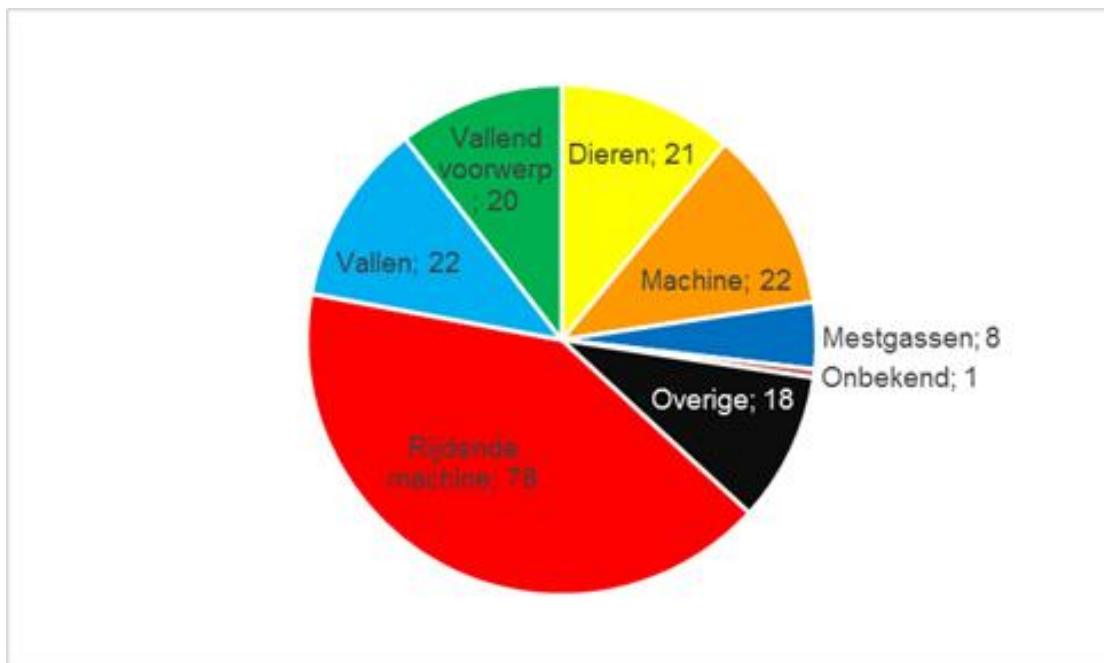
In bijlage 2 is een kort overzicht van de dodelijke ongevallen in 2016 opgenomen.

Figuur 4: Dodelijke ongevallen van 1979 tot en met 2016 totaal en ouderen en kinderen

In figuur 5 is een overzicht te zien van de oorzaken van de dodelijke ongevallen. Belangrijkste oorzaak van de dodelijke ongevallen blijven de rijdende machines.

Figuur 5: Aantal ongevallen naar oorzaak van 2010 tot en met 2016

3. PREVENTIEDIENSTEN EN REGIE OP VERZUIM

Afgezien van de uitvoering van (branche)projecten vindt de dienstverlening grotendeels op bedrijfsniveau en op individueel niveau plaats. Belangrijke activiteiten waren in 2016:

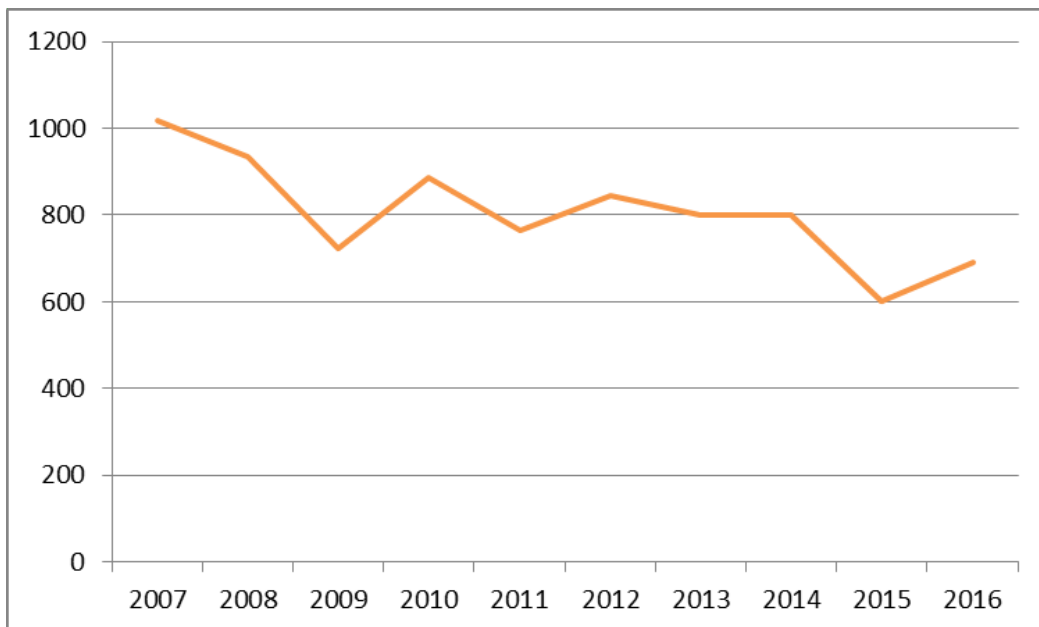
- risico-inventarisatie
- preventief medisch onderzoek
- workshops Werken aan Morgen
- actie Verzuim onder de duim

3.1 RISICO-INVENTARISATIE (RIE)

In 2016 zijn 692 RIE's uitgevoerd of geactualiseerd. Een stijging ten opzichte van 2015. Dit aantal is inclusief de risico-inventarisaties volgens de nieuwe methodiek, die zijn uitgevoerd in het kader van het project zelfregulering.

In figuur 7 is een overzicht te zien van het aantal risico-inventarisaties dat door Stigas is uitgevoerd in de verschillende sectoren sinds 2011.

Figuur 6: Aantal door Stigas uitgevoerde RIE's per jaar sinds 2007

Figuur 7: Aantal RIE's per sector

3.2 PREVENTIEF MEDISCH ONDERZOEK

In 2016 was er veel belangstelling voor het PMO of een Gezondheidscheck, dat uitgevoerd kon worden op locatie van het bedrijf. Stigas werkt daarbij samen met de Gezondheidsbus. Bij voldoende deelname werd er ook een bedrijfsrapportage opgesteld. Deze werd vaak gepresenteerd aan leiding en personeelsvertegenwoordiging.

Bedrijfsarts Marilous Chaillet voor de Gezondheidsbus

3.3 WORKSHOPS WERKEN AAN MORGEN

Deze workshop ondersteunt de aanpak Werken aan Morgen 2.0. die als doel heeft de duurzame inzetbaarheid van werkenden te bevorderen door hen bewust te maken van de invloed van gezondheid en vitaliteit op hun persoonlijk functioneren. Onderdeel van de aanpak is het verzorgen van kennisbijeenkomsten in samenwerking met studieclubs en werkgevers- en werknemersorganisaties in de sector.

U wilt aan de slag, maar hebt behoefte aan eerst wat meer basiskennis over vitaliteit en inzetbaarheid. Of u besteedt er al aandacht aan, maar hebt behoefte aan verdieping en kennisuitwisseling met anderen die zich in dezelfde situatie bevinden: waar sta ik nu, waar loop ik tegenaan en wat kan een volgende stap zijn?

Inspiratiesessie voor studieclubs en werkgevers- en werknemersorganisaties

Vitaliteit en inzetbaarheid, waarom is het juist nu van belang om daar werk van te maken? Wat is de link met werkplezier, verzuim en productiviteit? Hoe gaat u ermee aan de slag?

De uitvoering van de workshop is maatwerk, afgestemd op de specifieke vraag en doelstelling van de groep. In 2016 is de workshop Werken aan Morgen 15 maal verzorgd.

3.4 VERZUIM ONDER DE DUIM

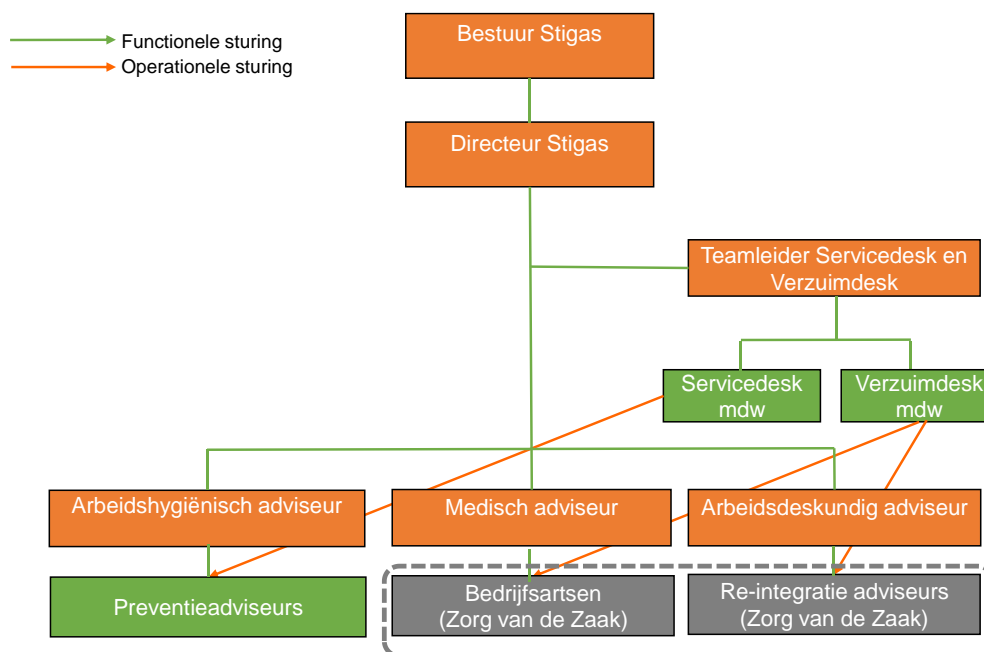
In 2016 heeft Stigas voor SAZAS bij een deel van haar verzekerde werkgevers wederom de actie 'Verzuim onder de Duim' uitgevoerd. De actie is er in de kern op gericht om hoogverzuimende bedrijven te helpen hun ziekteverzuim aan te pakken. Hiertoe is een selectie gemaakt van middelgrote en grote bedrijven. Net als in voorgaande jaren is de selectie gebaseerd op een hoog ziekteverzuimpercentage en meldingsfrequentie bij bedrijven.

De bereidheid van bedrijven om deel te nemen aan Verzuim onder de Duim was opnieuw groot. Tijdens de gesprekken met 160 bedrijven geven werkgevers terug dat de kennis en adviezen van de adviseurs zeer worden gewaardeerd. Over de gehele linie constateren we een toenemende belangstelling voor de bredere insteek van inzetbaarheid. Waarbinnen 'verzuim' uiteraard als thema altijd weer een belangrijke rol speelt.

In 2016 kreeg een deel van de werkgevers naar aanleiding van de gesprekken het advies deel te nemen aan VODD-workshops. In de evaluaties waardeerden de bedrijven de workshops met het gemiddelde rapportcijfer 8. Dit is hoog, op grond waarvan eigenlijk zoveel mogelijk bedrijven met deze workshops zouden moeten kennismaken. In 2016 zijn de workshops dan ook actief voor SAZAS klanten, die niet aan VODD deelnemen, opengesteld. Aan deze workshops hebben, door deze aanpak, meer deelnemers deelgenomen dan in de afgelopen jaren.

3.5 REGIEVOERING OP VERZUIM

Tot slot heeft Stigas ook het afgelopen jaar bijgedragen aan een goede verzuimbegeleiding. Deze taak wordt in nauwe samenwerking met Zorg van de Zaak uitgevoerd; dit onder meer voor werkgevers die hun verzuimverzekering bij SAZAS hebben ondergebracht dan wel zich op individuele basis bij Stigas aansluiten. In deze samenwerking voert Stigas regie door middel van haar Verzuimdesk, interventieadvisering en functionele sturing van de dedicated bedrijfsartsen en re-integratieadviseurs, die vanuit Zorg van de Zaak gedetacheerd zijn. Voor die bedrijven waarvoor Stigas regie voert op de verzuimbegeleiding wordt invulling gegeven aan de zogenaamde ketenaanpak. Kern is de integrale benadering van preventie en verzuim, waarbij de aanpak van verzuim ondersteund wordt vanuit preventie en omgekeerd. Daarnaast geeft Stigas handen en voeten aan de Poortwachtersgarantie die SAZAS voor verzekerden met een Compleet pakket afgeeft. Onderstaand is de werking van dit model schematisch weergegeven.

Het afgelopen jaar heeft het accent gelegen op een verdere verlaging van het verzuim en schadelast voor betrokken partijen.

4. KENNISFUNCTIE EN UITVOERING BRANCHEPROJECTEN

Kenmerkend van de agrarische brancheaanpak voor preventie is ook de uitvoering van brancheprojecten. Hieronder wordt kort verslag gedaan van enkele projecten.

4.1 SECTORACTIVITEITEN

Voor de uitvoering van de sectoractiviteiten is tijd vrijgemaakt van de adviseurs en zijn adviseurs benoemd tot zogenaamde sectorspecialist. Enerzijds krijgen de verschillende sectoren de gelegenheid om (kleine) projecten door de adviseurs uit te laten voeren en anderzijds krijgen de sectorspecialisten daardoor meer kennis van de sector en automatisch ook meer binding met de vertegenwoordigers in de sector. Stigas krijgt hierdoor meer 'gezicht' in de sector.

Als sectorspecialisten zijn benoemd:

Sector	Sectorspecialisten	
Mechanisch Loonwerk	Peter Bredius	Sjoek van der Maarl
Hoveniers en Groenvoorziening	Sjoek van der Maarl	Peter Bredius
Glastuinbouw	Albert van der Burg	Ton Joosten / Iris Voorbergen
Open Teelten	Marcel van Diepen	Marieke van Esveld
Dierhouderij	Ger Meuwissen	Kees van Schanke / Adri van Kooten / Ton Joosten
Bos en Natuur en overige	Mirjam de Groot	Adri van Kooten

In alle sectoren kennen de sector-activiteitenplannen de volgende onderdelen:

- *Vraagbaakfunctie.* De sectorspecialist is beschikbaar voor vragen van vertegenwoordigers van de verschillende organisaties, maar ook als tweedelijns functionaris voor vragen van collegae.
- *Volgen van nieuwe ontwikkelingen.* Doel hiervan is om te kijken welke effecten deze ontwikkelingen hebben op de arbeidsomstandigheden. Positieve ontwikkelingen kunnen vervolgens gepromoot worden via bijvoorbeeld de arbeidsvriendelijke producten en bij ontwikkelingen met een negatief effect op de arbeidsomstandigheden wordt geprobeerd om in overleg met de leverancier/fabrikant dit te verbeteren.
- *Column in een vakblad.* Om veilig en gezond werken te promoten is in de meeste sectoren in het sector-activiteitenplan ruimte opgenomen om regelmatig in een vakblad te publiceren hierover.

Enkele opvallende sectoractiviteiten zijn:

- In het Mechanisch loonwerk zijn in 2015 en begin 2016 voorlichtingen op bedrijven georganiseerd over gedrag en veiligheid en lichamelijke belasting.
- In de Hovenierssector zijn toolboxavonden georganiseerd voor kleine werkgevers en ZZP'ers, zodat ook zij aan de eisen van VCA kunnen voldoen.
- In de Glastuinbouw is een aanvang gemaakt met een inventarisatie van mengsels van gewasbeschermingsmiddelen, die worden toegepast om vervolgens te kijken wat dit betekent voor de potentiële blootstelling.
- In Bos en Natuur wordt een deel van de sectortijd besteed aan activiteiten rond de ziekte van Lyme.

In diverse sectoren (bloembollen, mechanisch loonwerk, glastuinbouw, bos en natuur, hoveniers en groenvoorziening) worden door de sectorspecialisten in samenwerking met de afdeling communicatie structureel columns en artikelen aangeleverd voor de diverse vakbladen.

De sectorspecialisten zijn ook inhoudelijk verantwoordelijk voor de arbocatalogi en de branche-RIE's in de verschillende sectoren. Ook in 2016 is in de verschillende sectoren weer gewerkt aan de arbocatalogi en zijn weer diverse nieuwe stukken aan de verschillende arbocatalogi toegevoegd of geactualiseerd.

4.2 WERKEN AAN MORGEN 2.0

Het project Werken aan Morgen 2.0 (WAM 2.0) ving aan in september 2014. In die tijd had de agrarische en groene sector nog volop last van de economische crisis. Een periode, waarin 'overleven' voor werkgevers en ook voor werknemers centraal stond. Een dergelijke existentiële fase is sowieso niet de beste tijd om te praten over HR thematiek, laat staan over duurzame inzetbaarheid.

Wat de economische recessie echter duidelijk maakte, is het belang van aanpassingsvermogen, bij werkgevers om aan de veranderende marktomstandigheden te kunnen voldoen; bij werknemers, om gezond en gelukkig in hun huidige en/of toekomstige baan aan het werk te kunnen blijven. Investeren in duurzame inzetbaarheid (en duurzaam werken) kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

Het bewustzijn dat duurzame inzetbaarheid er toe doet was begin 2014 weliswaar – al dan niet latent - aanwezig, maar in onze sector zeker nog niet hoog op de agenda. Sterker, het belang van duurzame inzetbaarheid wordt niet altijd onderkend en wordt vaak gezien als een tamelijk abstract containerbegrip. In die context was het de ambitie van Stigas om als uitvoerder van WAM 2.0 niet alleen dat bewustzijn los te maken, maar ook handvatten aan te reiken om er concreet mee aan de slag te gaan. Een uitdagende missie waar Stigas, nadat het project in 2015 'op stoom' was gekomen, in 2016 volop mee aan de slag is geweest.

Kijken we naar de resultaten van WAM 2.0 dan komen we tot de conclusie dat er heel veel is gedaan. Er is publiciteit gecreëerd, een website gelanceerd en een module voor e-learning ontwikkeld. Zo'n 250 bedrijven zijn persoonlijk geadviseerd en/of doen mee aan een planmatig inzetbaarheidsprogramma. Veel bedrijven en sectorpartijen hebben bijeenkomsten, workshops en masterclasses gevolgd. Bijna 1.000 werknemers hebben meegedaan aan een Gezondheidscheck en bijna 1.600 werkenden gingen met de Vitaliteitsscan aan de slag. Hierdoor hebben zij inzicht gekregen in de status van hun inzetbaarheid, dus in hun werkvermogen¹, mentale en fysieke fitheid en loopbaanperspectief. Bij hen waar het werkvermogen onder druk stond boden we persoonlijke coaching aan en zijn we individueel met de werknemer aan de slag gegaan om de inzetbaarheid te versterken. Ook sectoraal zijn veel waardevolle inzichten opgehaald die gebruikt kunnen worden in effectieve doorontwikkeling van toekomstige dienstverlening. Enkele kerncijfers op een rij:

Activiteit	Resultaat
Werknemersbenadering	<ul style="list-style-type: none">• 1.594 deelnemers• 150 coachingsgesprekken
Bedrijfsbenadering	<ul style="list-style-type: none">• 286 persoonlijke bedrijfsbezoeken• 82 startbijeenkomsten• 61 adviesgesprekken• bedrijfsinzetbaarheidsplan• 79 bedrijven deelname aan vitaliteitsscan bedrijfsaanpak
Workshops / Masterclasses	<ul style="list-style-type: none">• 30 sessies• 614 deelnemers
Gezondheidschecks	<ul style="list-style-type: none">• 922 deelnemers
Communicatie	<ul style="list-style-type: none">• www.werkenaanmorgen.nl ontwikkeld• 5.466 bezoeken• E-learning ontwikkeld
Vitaliteitsscans	<ul style="list-style-type: none">• Quickscan ontwikkeld• Vitaliteitsscan werknemers ontwikkeld• Vitaliteitsscan bedrijven ontwikkeld
Goede praktijken	<ul style="list-style-type: none">• Bijeenkomst Vitale bedrijven hebben de toekomst georganiseerd• 50 goede praktijken opgehaald en beoordeeld• 6 genomineerden, 3 winnaars

¹ Werkvermogen: de mate waarin een persoon zowel lichamelijk als geestelijk in staat is zijn huidige werkzaamheden te verrichten.

Vitale bedrijven hebben de toekomst

Op de doorwerkbijeenkomst op 1 december 2016 tijdens de beurs Future Green City in de Brabanthallen in Den Bosch, waren zo'n 100 deelnemers van bedrijven, werkgevers- en werknemersorganisaties aanwezig. Het enthousiasme voor de inhoud was groot, de reacties positief. Een signaal dat het doel van Werken aan morgen 2.0, namelijk werkgevers en werknemers bewust maken van het belang van inzetbaarheid en er iets aan te gaan doen steeds meer gehoor vindt in de sector. Een mooie motivatie om met volle kracht door te gaan met Werken aan morgen.

Op basis van deze resultaten constateren we dat het beoogde bewustzijn bij een deel van de sector is losgemaakt, maar dat ook nog een groot deel bereikt moet worden. Dat we daarin slagen is van groot belang, gelet op een toename van met name het lang verzuim, veroorzaakt doordat medewerkers op hogere leeftijd dreigen uit te vallen. Zowel werkgevers als werkenden vragen Stigas hen te helpen om nog lang gezond en gelukkig te kunnen blijven doorwerken. Het is de ambitie van Stigas die hulp ook in 2017 te bieden.

4.3 AANPAK 'WERKEN IN BALANS'

Werken In Balans is sinds 1 september 2015 opgenomen in het programma Werken aan Morgen 2.0. De aanpak Werken In Balans heeft als doel via vragenlijstonderzoek inzicht te krijgen in de risico's die rechtstreeks invloed hebben op het werkvermogen² van medewerkers.

Onderdeel van de aanpak is de WerkVermogensMonitor, die zijn basis heeft in de WorkAbilityIndex (WAI). De WAI is een in Finland ontwikkeld (vragenlijst)instrument dat inmiddels in twaalf verschillende landen en in diverse sectoren in Nederland wordt toegepast en een voorspelling geeft van mogelijke risico's op arbeidsongeschiktheid in de nabije toekomst.

De aanpak WerkenInBalans bestaat uit de volgende onderdelen:

- het toepassen en evalueren en adviseren naar aanleiding van de Werkvermogensmonitor in bedrijven in de agrarische en groene sector;
- het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid van zowel de werkgever als de werknemer als het gaat om leeftijdsbewust gezondheidsbeleid.

Adviseurs hebben in 2016 met bedrijven afspraken gemaakt over activiteiten in het kader van het project 'Werken aan Morgen 2.0'. Eén bedrijf heeft in 2016 buiten het project Werken aan morgen om aan de aanpak Werken In Balans deelgenomen. De vragenlijst de WerkVermogensMonitor is aan 27 personen verstrekt.

4.4 STOF, PAK 'T AAN

In het kader van het project Stof? Pak't aan! is in 2016 twee keer een bijeenkomst geweest met de begeleidingsgroep. Stigas vervult een coördinerende rol bij dit programma. Afsgesproken is om in 2017 bij de verschillende achterbannen te na te gaan in hoeverre het verstandig is bepaalde informatie op te nemen in de verschillende sectorale arbocatalogi en in hoeverre het wenselijk is de website in de huidige vorm voort te zetten.

² Werkvermogen: de mate waarin een persoon zowel lichamelijk als geestelijk in staat is zijn huidige werkzaamheden te verrichten.

4.5 PILOT MODERNISERING ZIEKTEWET

Op 1 januari 2013 is de Wet beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters, ook wel bekend als Modernisering Ziektewet of BeZaVa, in werking getreden. De overheid wil met deze wet een beperking in de uitkeringslasten voor flexwerkers bereiken door de werkgever meer actief bij de re-integratie van de flexwerkers te betrekken en hem financieel verantwoordelijk hiervoor te maken.

De Stichting van de Arbeid heeft met een aantal branche-instituten overleg gehad over de consequenties van de modernisering van de Ziektewet, die in de Eerste kamer is aangenomen. Samen met Sectorinstituut Transport en Logistiek (voorheen Gezond Transport) en het Vakcentrum Detailhandel hebben wij pilots ontwikkeld, waarbij onderzocht wordt of onze sectorspecifieke aanpak voor preventie en verzuimbegeleiding ook voor (zieke) flexkrachten (vangnetters) kan leiden tot een verlaging van verzuim en schadelast.

De pilot is van start gegaan per 1 september 2014 en is per 1 september 2016 afgerond. De eindrapportage wordt in het voorjaar van 2017 van onderzoeksbureau APE verwacht.

De pilot richtte zich op het organiseren van zowel preventiezorg als verzuimbegeleiding voor flexwerkers, die werken in agrarische en groene bedrijven. Uitvoering vond plaats door in de sector gespecialiseerde Stigas preventieadviseurs, bedrijfsartsen en re-integratieadviseurs.

Preventiezorg

Wij hebben 15 risico-inventarisaties uitgevoerd waarin de nieuwe module is toegepast. De extra vragen voor tijdelijke werknemers in de RI&E geven werkgevers beter inzicht hoe ze met tijdelijke werknemers moeten omgaan en of er nog verbeterpunten zijn of waren. Onderwerpen als hun vorige werkhistorie of minder aandacht aan fysieke belasting komen vaak wel ter sprake. Opvallend is ook dat minder wordt stilgestaan bij het inwerken van de tijdelijke medewerkers omdat ze vaker terugkomen (ieder jaar). Het viel onze sector gespecialiseerde preventieadviseur op dat de werkgevers wel rekening houden met ongewenst gedrag, overwerk ten opzichte van de vaste werknemers e.d..

Voor wat betreft de 15 voorlichtingen hebben wij geconstateerd dat bedrijven terughoudend zijn om tijd te investeren in een presentatie over het voorkomen van arbeidsongeschiktheid bij flexkrachten. Dat er geen voorlichting kon worden gegeven ligt aan het feit dat deze tijdelijke werknemers juist in drukke perioden worden ingezet en werkgevers er geen tijd en energie in kunnen of willen steken om hen te betrekken bij een voorlichtingsprogramma op dat moment. In een enkel voorbeeld waren de tijdelijke werknemers al weer vertrokken voordat de voorlichting kon worden gegeven zoals in het aspergeseizoen. Daarnaast speelt ook het taalprobleem. Al met al bevestigt dit het vermoeden dat flexwerkers als het gaat om de zorg voor hun arbeidsomstandigheden nogal eens tussen 'wal en schip' vallen.

In twee bedrijven hebben vaste medewerkers een training gekregen om tijdelijke medewerkers en uitzendkrachten te coachen in gezond en veilig werken. Het betreft hier de training "Train de bedrijfscoaches".

Een greep uit de terugkoppeling van de evaluaties die Stigas naar aanleiding van de training "Train de bedrijfscoaches" heeft mogen ontvangen:

- Beide bedrijven geven aan de training en de invoering van bedrijfscoaches een goede maatregel te vinden om de risico's bij tijdelijke medewerkers te beperken.
- Beiden geven aan dat de dienst, zoals zij deze in het aanbod van de pilot hebben doorlopen, in hun behoefte voorziet. Deze bedrijven geven tevens aan dat dit een zeer goed product zou zijn om te vermarkten en dat zij daar zeker geld voor over hadden gehad.
- Eén bedrijf geeft aan als tip om het traject in januari aan te bieden en dan alle stappen voor de zomer te doorlopen. Dit geeft meer kans op het afnemen van diensten.
- Beiden geven aan het materiaal waarbij het beeld al voor zich spreekt (zonder woorden of taalbarrières) erg geslaagd te vinden.
- Desgevraagd geven deze bedrijven aan dat zij deze dienst zeker aan andere bedrijven gaan aanraden.
- Beide werkgevers zijn bereid om mee te werken aan een eventuele publicatie over deze pilot.

Verzuimbegeleiding en re-integratie

In de begeleiding zijn werknemers opgenomen die ziek uit dienst gaan na een tijdelijk dienstverband of die in verband met een reorganisatie of bedrijfsbeëindiging worden ontslagen, inclusief werknemers die binnen 28 dagen na einde dienstverband alsnog ziek worden (zogenaamde nawerking). Vooralsnog gaat het hierbij naar schatting om ca. 500 werknemers op jaarbasis in de sector. In het kader van de pilot zijn 100 werknemers, die ziek uit dienst gaan, in begeleiding genomen. De dossiers hiervan zijn meteen na aanmelding bij het UWV willekeurig op sectorniveau aan Stigas overgedragen.

Door het onderzoeksbureau APE zijn ten behoeve van de eindrapportage enkele werknemers geïnterviewd, die bij ons een traject hebben gevolgd. Onderstaand enkele quotes uit de interviews en een samenvatting van de ervaringen van de vier geïnterviewde werkgevers.

Begeleiding van Stigas:

Bij twee einde dienstverbanders heeft Stigas een duidelijke rol gespeeld in specifieke re-integratie bij de oude werkgever. Eén van hen vertelt dat Stigas samen met hem gekeken heeft wat de mogelijkheden voor re-integratie waren en dat in overleg is gekozen voor werkhervatting bij de oude werkgever. De andere einde dienstverbander vertelt dat Stigas het mogelijk heeft gemaakt om via een proefplaatsing bij de oude werkgever te re-integreren. Hij was zelf al met de werkgever overeengekomen dat hij bij hem zou re-integreren, maar de verzekeraar van de werkgever was hierin een complicerende factor. De werkgever mocht hem niet aannemen omdat hij ziek was (geweest) en daarmee een risico was, zo vertelt hij. Stigas heeft toen in overleg met de werkgever, einde dienstverbander en de verzekeraar succesvol voorgesteld om de einde dienstverbander twee maanden via een proefplaatsing te laten werken. Op deze manier heeft hij kunnen aantonen dat hij weer voldoende hersteld was. Bij de andere einde dienstverbanders die begeleid zijn door Stigas bestond de begeleiding uit het bijstaan van de einde dienstverbander in het herstelproces en het coachen bij de eigen inspanningen gericht op re-integratie, zo blijkt uit hun relaas.

Waardering en begeleiding:

De einde dienstverbanders die begeleiding ontvingen vanuit Stigas oordelen hier positief over. De begeleiding bood hen een luisterend oor, er was begrip voor de situatie en/of er werd actief meege gedacht over verschillende opties. Dit was voor hen van waarde voor het herstelproces, en uiteindelijk voor succesvolle re-integratie.

"Die mensen luisteren naar me en begrepen wat ik had. Deze aandacht was prettig"

"Begeleiding was prettig. Hij had een luisterend oor en pushte niet te veel om snel weer aan het werk te gaan. Dit wilde ik zelf wel graag, maar mijn coach heeft juist aangegeven de tijd te nemen om te herstellen en het rustig aan te doen. Dit heeft uiteindelijk enorm geholpen om weer goed aan het werk te gaan".

"Ik zou niet weten wat er beter moet. Ik vind het prettig dat ik steeds contact heb met de twee zelfde personen. Dat praat wel zo makkelijk, anders moet ik het elke keer opnieuw uitleggen".

Samenvatting van ervaringen van 4 werkgevers die zijn geïnterviewd door APE:

Kenmerkend voor de re-integratiewerkgevers is dat ze eerdere ervaring hebben met re-integratie van een werknemer na langdurige ziekte of met het in dienst hebben van werknemers met beperkingen. Daarnaast komt uit de interviews naar voren dat ze een hechte band hebben met hun werknemers.

Wat bijdroeg aan het (opnieuw) aannemen van de einde dienstverbander was een combinatie van vertrouwen van de werkgever in de kandidaat én het bekendmaken met de mogelijkheid tot proefplaatsing en inzet van een no-riskpolis. Het vertrouwen van de werkgever in de kandidaat kwam voort uit ofwel een (in het verleden) goede band en ervaring met deze werknemer ofwel doordat de sollicitant in kwestie de werkgever goed wist te informeren over in te zetten instrumenten.

De ervaringen van werkgevers met de pilot laten zien dat werkgevers in de eerste plaats graag informatie ontvangen over het hele scala aan in te zetten instrumenten. De werkgever die door Stigas werd geïnformeerd over zowel proefplaatsing als no-risk waardeerde het meedenken, langskomen en het hebben van één vast aanspreekpunt. Uit de ervaringen van werkgevers blijkt dat de betrokkenheid van Stigas na inzet van het instrument proefplaatsing de werking van dit instrument kan vergroten. Eén werkgever bij wie de proefplaatsing afgebroken werd (door de werknemer) stelt dat de proefplaatsing met goede begeleiding een goede regeling kan zijn. Hij heeft contact en begeleiding vanuit Stigas gemist tijdens de proefplaatsing en ziet dat als verbeterpunt. De drie andere werkgevers ervaren persoonlijke betrokkenheid en contact vanuit Stigas: daarbij hield Stigas ook tijdens de proefplaatsing vinger aan de pols. Deze proefplaatsingen mondten uit in duurzame plaatsingen.

Zoals gezegd wordt het eindrapport in het voorjaar van 2017 verwacht. Dit zal in de begeleidingscommissie worden besproken en daarna aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Vooralsnog lijken de resultaten van de pilot – in kwantitatief en in kwalitatief opzicht – zondermeer gunstig uit te pakken. Gelet hierop is het van belang om tijdig na te gaan denken over de vraag verder na de pilot: wil de sector de begeleiding van zieke vangnetters ook na de pilot voortzetten (als daar politiek de mogelijkheden voor zijn) en geldt dit ook voor de uitkeringsadministratie zoals deze nu nog door het UWV plaatsvindt? Wij hopen hier in het voorjaar 2017 meer duidelijkheid over te krijgen.

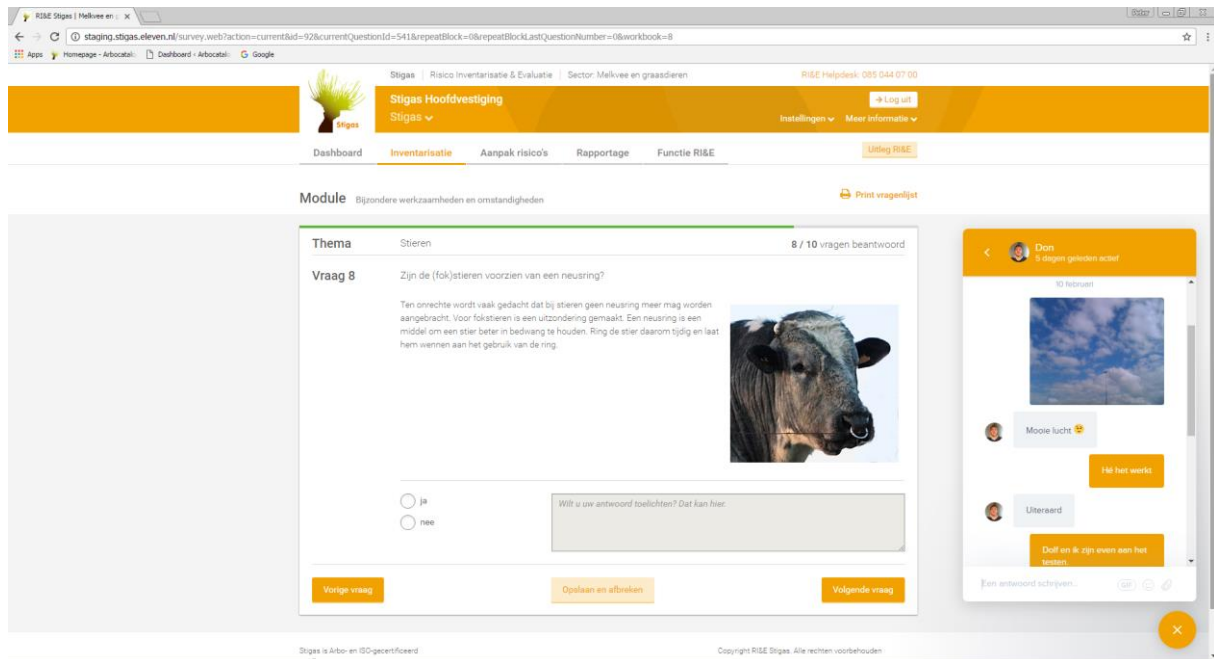
4.6 ZELFREGULERING EN ZELFWERKZAAMHEID RIE

Met subsidie van het Ministerie van SZW is in 2014 het project 'Zelfwerkzaamheid en zelfregulering' gestart. Via het project willen we bereiken dat meer bedrijven actief aan de slag gaan met hun risico-inventarisatie en – evaluatie en hun plan van aanpak. Uiteindelijk moet dit er toe leiden dat er veiliger en gezonder gewerkt wordt in de sector.

Begin 2015 is de nieuwe methodiek uitgetest in 4 sectoren (mechanisch loonwerk, glastuinbouw, varkenshouderij en hoveniers en groenvoorziening). De reacties van de bedrijven waren zondermeer positief.

In 2016 is gestart met de tweede fase van het project. In het kader hiervan zullen 300 bedrijven uit de pilotsectoren meedoen aan de nieuwe RIE-methodiek. Hiervan zullen 200 door Stigas-adviseurs worden begeleid. 100 door middel van een bedrijfsbezoek en 100 door ondersteuning op afstand. Daarnaast zullen nog 100 bedrijven zelfstandig de RIE maken.

Naar aanleiding van de ervaring uit de eerste fase is de nieuwe methodiek inmiddels geüpdatet en zijn de pilotsectoren en de melkveehouderij ingevoerd in het nieuwe systeem. De overige sectoren zullen begin 2017 in het systeem worden gezet, zodat dan voor alle grote deel sectoren een nieuwe digitale risico-inventarisatie en – evaluatie beschikbaar is. In de nieuwe methodiek is ook een aparte module voor gezinsbedrijven toegevoegd.

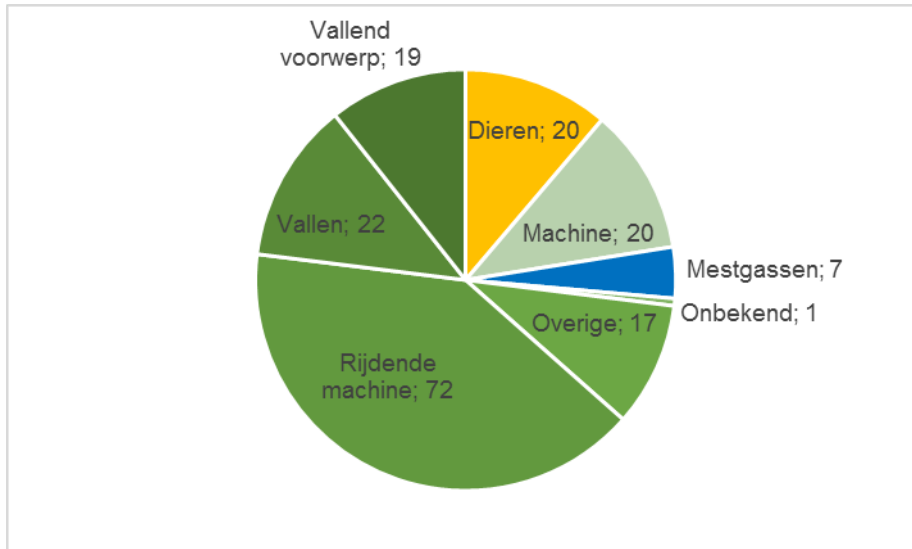
4.7 PROJECT PREVENTIE BEROEPSZIEKTEN

Medio 2016 is Stigas gestart met het project Signalering en preventie beroepsziekten, in samenwerking met het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten en het Academisch Medisch Centrum. Als de bedrijfsarts het vermoeden heeft dat de gezondheidsklacht te maken heeft met het werk dan wordt er een werkplekonderzoek (WPO) aangevraagd. Aan de hand van een scorelijst inventariseert de Preventie-adviseur de belasting in het werk. Verder vindt overleg plaats met zowel werkgever als werknemer om te komen tot een verbetering. Het WPO wordt geëvalueerd om te zien welke adviezen met beste zijn bevallen. Het project richt zich op klachten aan schouder, elleboog en pols en eind 2016 zijn er 40 meldingen gedaan.

4.8 PROJECT ZERO ACCIDENTS IN 2020

Jaarlijks zijn er gemiddeld 18 dodelijke slachtoffers te betreuren op het agrarisch en groene bedrijf. In 2016 waren dat er 12. Stigas startte in 2016 een meerjarige campagne om het aantal ernstige ongevallen drastisch te verlagen. De belangstelling is groot van vele partijen om hieraan te trekken.

Figuur 8: Oorzaak dodelijke ongevallen 2006-2015

4.9 PROJECT PLATFORM MESTGASSEN

Dit jaar is het Platform Mestgas opgericht en twee maal bijeen gekomen. De gezamenlijke doelstelling van het Platform is het terugdringen van ongevallen als het gevolg van mestgassen. Aanleiding voor de oprichting van het Platform is het ongeval in Makkinga dat plaatsvond in 2013. Het Platform gaat naast het zoeken van onderlinge verbinding een gemeenschappelijke website vormgeven. In november 2016 heeft het platform onder begeleiding van het internetbureau MostWantIt gebrainstormd over de doelstellingen, boodschap en vormgeving van de website die de naam mestgas.nl gaat krijgen. De planning is dat de website in juni 2017 beschikbaar is.

Deelnemende organisaties van het Platform zijn:

- CUMELA Nederland
- LTO Nederland
- Brandweer
- Interpolis Agro
- DLV
- Stigas

4.10 PROJECT TEKENWERKENDE KLEDING

Sinds 2016 vergadert een projectgroep eens per maand over een normontwerp tekenwerende kleding. De projectgroep bestaat uit fabrikanten, eindgebruikers, een 'tekenexpert' en een onderhoudsbedrijf. Werkgevers en werknemers in de agrarische en groene sectoren worden vertegenwoordigd door drie kerndeskundigen van de FNV en Defensie, en door Mirjam de Groot, branchespecialist en preventieadviseur voor de bos- en natuursector bij Stigas. Zij geeft aan dat werkgevers, werknemers en inkopers van kleding behoefte hebben aan een helder overzicht van goed werkende, veilige werkkleding die voldoet aan de vereisten voor veilig en gezond werk.

Het eerste normontwerp NEN 8333 'Beschermende kleding – Kleding die helpt te beschermen tegen teken en fabrieksmatig behandeld is met permethrine' is inmiddels gepubliceerd. Naar aanleiding van een marktverkenning is duidelijk geworden dat een norm voor tekenwerende kleding voor een betere kwaliteit van de producten kan zorgen. De markt voor dergelijke kleding groeit dan ook snel. Tot eind juni 2017 is het voor iedereen mogelijk om commentaar in te dienen via www.normontwerpen.nen.nl.

5. COMMUNICATIE EN VOORLICHTING

5.1 NIEUWE WEBSITES EN VOORLICHTINGSMATERIAAL

Stigas.nl en agroarbo.nl

De website stigas.nl wordt vooral gevoed met informatie over de Stigas dienstverlening en specifieke arbokennis, onder andere arbeidsvriendelijke producten en informatie over diverse zoönosen en arbeidsrisico's.

In 2016 zijn de websites stigas.nl en agroarbo.nl compleet vernieuwd. Ze zijn geïntegreerd in één herkenbare website in dezelfde stijl, maar behouden hun eigen adressen (stigas.nl en agroarbo.nl). Het grote voordeel is dat de bezoeker met één zoekopdracht in twee websites gelijk kan zoeken en direct naar de juiste pagina wordt geleid. De bedoeling is dat komend jaar meerdere websites zoals zero accidents.nl, mestgas.nl en pakstofaan.nl ook geïntegreerd worden in de integrale website stigas.nl.

Afbeelding: de vernieuwde integrale website stigas.nl bevat nu ook de arbocatalogus en het is veel makkelijker om zaken snel te vinden.

De integrale website heeft een frisse en eigentijdse uitstraling gekregen. De teksten zijn gescreend op lengte en zoveel mogelijk ingekort om te kunnen voldoen aan de moderne gebruikers die minder willen lezen. De website heeft daarnaast meer beeldmateriaal gekregen. In 2016 wordt de contentstrategie voor stigas.nl verder uitgewerkt. Het doel is dat de website door meer klanten wordt bezocht en dat mensen langer op de website blijven en meer diensten via de website afnemen.

Het beheer van stigas.nl ligt geheel bij Stigas. De website wordt goed bezocht. Meest bezochte rubrieken zijn:

- Risico-inventarisatie
- Digitale risico-inventarisatie
- Preventief Medisch Onderzoek (PMO)
- Ik wil meer weten over (Kennisbank)
- Contact
- Ik wil meer weten over de ziekte van Lyme
- Over Stigas
- Ik wil meer weten over werken bij warm weer

Website arbocatalogus

De website agroarbo.nl bevat de arbocatalogi van de agrarische en groene sectoren. Deze website wordt in overleg met de klankbordgroepen actief onderhouden. Deze website heeft zoals gezegd een nieuw uiterlijk

gekregen; het is overzichtelijker geworden en onderwerpen zijn makkelijker te vinden. De website is zowel direct te vinden onder het adres van agroarbo.nl als makkelijk te vinden stigas.nl.

Werkenaanmorgen.nl

De website voor het speciale project 'Werken aan Morgen' met daarop onder meer de volgende informatie:

- Achtergrond en aanpak Werken aan morgen
- Vitaliteitsscan voor bedrijven en voor medewerkers
- Filmpjes- Hoe doen andere bedrijven dat?
- Presentatie genomineerden Gezond & Vitaal werken prijs

Weekvandeteek.nl

Tot slot is ook veel aandacht besteed aan de website weekvandeteek.nl. De Week van de teek wordt sinds 2008 door Stigas in samenwerking met een steeds groter groeiende groep organisaties gehouden. Inmiddels bestaat de groep uit ruim twintig samenwerkende organisaties. De samenwerking is de kracht van de Weekvandeteek. Iedere organisatie verspreid de boodschap van tekenbeten en het voorkomen van de ziekte van Lyme onder haar eigen achterban. Nieuw dit jaar was het filmpje Systematische tekencontrole. Stigas onderhoudt de website.

Voorlichtingsmateriaal

Stigas beschikt verder over een uitgebreide serie voorlichtingsleaflets. Deze folderlijn wordt regelmatig uitgebreid en geactualiseerd. Het meest populair bij werkgevers en werknemers zijn praktische leaflets over actuele zaken als de Gezondheidsbus, teken en de ziekte van Lyme en MRSA. Stigas biedt haar doelgroepen veel praktische informatie op internet. De onderstaande websites worden door Stigas actief onderhouden.

5.2 COLLAND EN VANCOLLAND MAGAZINE

De afdeling communicatie van Stigas neemt deel aan het Colland-communicatieteam, waarin ook communicatieadviseurs van de Sectorraad, BPL en SAZAS deelnemen. Gezamenlijk ontwikkelen zij het Colland communicatiebeleid en zijn zij verantwoordelijk voor de communicatie met sociale partners, brancheorganisaties, bedrijven en bedrijfstakken. Hiervoor zijn de volgende gezamenlijke communicatiemiddelen ingezet: het magazine VanColland en de website www.colland.nl. Het gezamenlijke magazine VanColland verschijnt vier keer per jaar en heeft een oplage van 17.000. Werkgevers vormen hierin de grootste groep. Daarnaast ontvangen ook een groot aantal accountantskantoren het magazine. Stigas maakt graag gebruik van dit magazine om de eigen dienstverlening en specifieke onderwerpen onder de aandacht te brengen van alle bij Colland aangesloten bedrijven. Het afgelopen jaar heeft Stigas wederom een substantieel deel van dit blad met actuele thema's rond arbeidsomstandigheden, veiligheid en verzuimpreventie weten te vullen.

5.3 SOCIALE MEDIA

Facebook

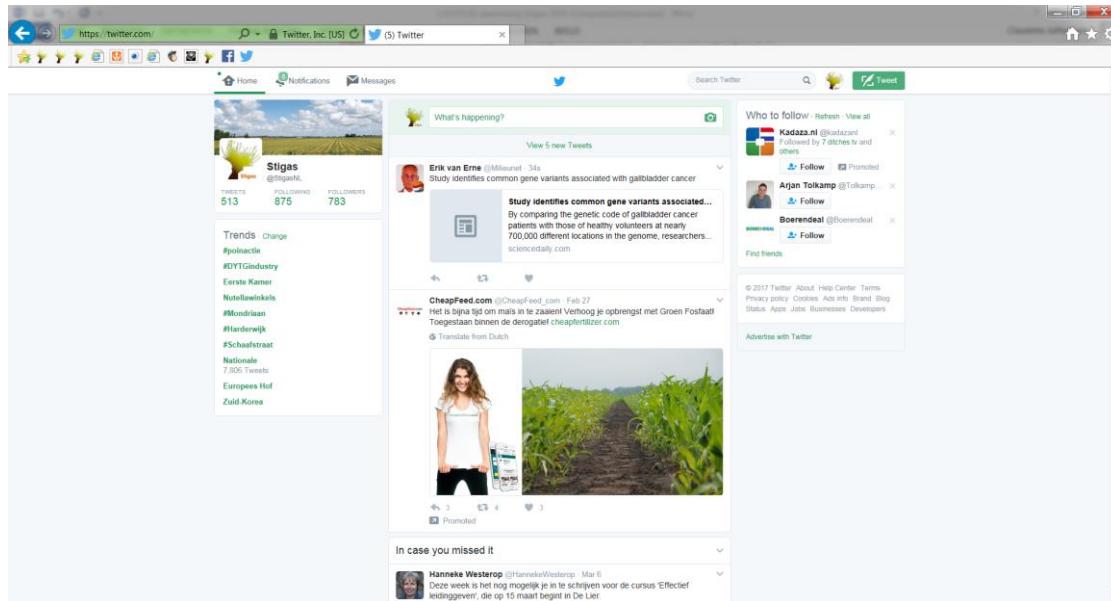
Stigas is vorig jaar gestart met een eigen facebook pagina. Het voordeel van Facebook is dat volgers goed op de hoogte worden gehouden van nieuwsberichten. Volgers krijgen direct in hun tijdlijn op hun mobiele telefoon of computer onze nieuwsberichten in beeld. Berichten kunnen ook gemakkelijk gedeeld worden zodat het bereik groeit.

Een geslaagde facebook was het presenteren van de genomineerden van de prijsvraag Stigas Gezond en Vitaal Werken. Van de genomineerde bedrijven werd een kort filmpje op facebook geplaatst. Het bedrijf met de meeste 'likes' kreeg de publieksprijs uitgereikt. Het filmpje van der Tol werd maar liefst 14.471 maal bekeken, kreeg het meest aantal likes en werd daarmee winnaar van de publieksprijs.

Twitter

De wereld verandert in een hoog tempo. Namen vroeger mensen de tijd om een brochure goed door te lezen, tegenwoordig zijn korte teksten, filmbeelden en afbeeldingen die weinig tijd kosten om de boodschap door te laten dringen, aan de orde van de dag. Stigas heeft daarom al geruime tijd ook een Twitteraccount: StigasNL. Een Tweet bevat maximaal 140 tekens. Afbeeldingen kunnen worden toegevoegd.

Momenteel heeft StigasNL7875 volgers. Stigas plaatst gemiddeld 2 tweets per week. De tweets bevatten bij voorkeur praktische en toepasbare informatie voor de agrarische werknemer en ondernemers. De communicatieadviseurs werken veel samen met de preventieadviseurs om onderwerpen te genereren.

Abbeelding: de homepage van het Stigas Twitteraccount.

5.4 DIGITALE NIEUWSBRIEF

In 2016 is de digitale nieuwsbrief zeventien maal verschenen. De nieuwsbrief biedt actuele en praktische onderwerpen voor ondernemers en werknemers in alle sectoren. De artikelen in de nieuwsbrief staan ook op de website stigas.nl. Lezers van de artikelen komen automatisch op stigas.nl terecht. Zodoende trekken we meer bezoekers naar de website en roepen we op om daadwerkelijk actie te ondernemen, zoals een dienst afnemen. De nieuwsbrief heeft in het verlengde van de website stigas ook een vernieuwde, meer moderne en leesbare layout gekregen. De nieuwsbrief wordt goed ontvangen. Gemiddeld wordt een nieuwsbrief in de agrarische sector/voeding door 21,1% geopend. De Stigas nieuwsbrief wordt gemiddeld door 31,5% van de abonnees geopend. De nieuwsbrief heeft 8.149 abonnees.

5.5 VOORLICHTINGEN, WORKSHOPS EN CURSUSSEN

De Stigas-adviseurs hebben ook het afgelopen jaar een groot aantal voorlichtingen, workshops en cursussen verzorgd. Zoals de Masterclass Vitale bedrijven hebben de toekomst! En de workshops verzuimmanagement en voeren van verzuimgesprekken. Naar het Stigas voorlichtingsprogramma is altijd veel vraag. Het afgelopen jaar zijn 124 presentaties verzorgd voor de verschillende sectoren. Specifieke onderwerpen die eruit sprongen waren duurzame inzetbaarheid, grip op verzuim, veiligheid op en rond het erf en teken en de ziekte van Lyme. Bijlage 3 geeft een overzicht van de voorlichtingen die Stigas in 2016 heeft verzorgd.

6. ORGANISATIE

6.1 BESTUUR

Medio 2015 is de uitvoering van Stigas verzelfstandigd uit de Achmea organisatie. Aanleiding was dat onze sector behoefte heeft aan een onafhankelijk gespecialiseerd instituut dat zorgdraagt voor veilige en gezonde werk en inzetbaarheid. De Stichting Gezondheidszorg Agrarische Sectoren is toen eigenaar geworden van de Stigasorganisatie. Als vervolg hierop is per 1 november 2016 AGAP BV overgenomen, waarvan de aandelen tot die tijd op fifty-fifty basis in handen waren van Stigas en Zorg van de Zaak. Per dezelfde datum zijn de preventieadviseurs in dienst gekomen van Stigas Services BV

Het afgelopen jaar is het bestuur van Stigas 5 keer bij elkaar geweest. De samenstelling van het bestuur ultimo 2016:

Leden:

Plaatsvervangende leden:

LTO Nederland

Mans Vulto (werkgeversvoorzitter t/m maart 2016)
Wim van den Boomen (werkgeversvoorzitter vanaf april 2016)
Arend Hekman (tot 1 september 2016)

CUMELA Nederland

Corina van Zoest

Hannie Zweverink

Branchevereniging VHG

Egbert Roozen

Marc Custers

FNV

Henk Onstwedder (werknemersvoorzitter)
Brenda de Jong

CNV Vakmensen

Peter de Jong

Jaap Bosma

Adviseur Colland Bestuursbureau

Christ Essens

Directie/secretariaat

Math Creemers
Corrie Gerritse

6.2 ORGANISATIE

Stigas Services BV is de uitvoeringsorganisatie van Stigas, waar de medewerkers in dienst zijn. Na het turbulente jaar 2015, waarin de verzelfstandiging vanuit Achmea heeft plaatsgevonden, is begin 2016 gestart met een cultuurtraject binnen de organisatie. In een aantal sessies met een extern bureau is gewerkt aan het ontwikkelen van met name drie kerncompetenties: eigenaarschap, klantgedrevenheid en samenwerken. Deze drie kerncompetenties zijn inmiddels onderdeel geworden van alle functiebeschrijvingen binnen Stigas.

Zoals al eerder aangegeven zijn de activiteiten van Stigas in hoofdzaak te onderscheiden in drie aandachtsgebieden, te weten die van kennis- en regiecentrum, uitvoerder van preventiediensten en verzuimbegeleiding. De dienstverlening wordt aangestuurd en gecoördineerd vanuit het landelijke Stigasbureau, dat in Woerden gehuisvest is. De kennis- en regierol gebeurt ook voor SAZAS.

Het Stigasbureau wordt deels gevormd door de staf van Stigas, waarin de volgende disciplines zijn vertegenwoordigd: medisch adviseur, arbeidsdeskundig adviseur, arbeidshygiënisch adviseur, veiligheidskundige, arbeid- en organisatiedeskundige, communicatieadviseur en interventieadviseur.

Naast staf bestaat het bureau uit:

- Servicedesk, verantwoordelijk voor de centrale loketfunctie voor alle inhoudelijke vragen over arbeidsomstandigheden en adviesdiensten van Stigas;
- Verzuimdesk, inclusief planbureau verantwoordelijk voor de eerste intake van verzuimende werknemers en de operationele planning van de verzuimbegeleiding.

Overige activiteiten zijn onder meer:

- aansturing van de Stigasorganisatie, inclusief de bij de uitvoering betrokken professionals (preventieadviseurs en dedicated bedrijfsartsen en re-integratieadviseurs)
- onderhoud van sectorspecifieke instrumenten zoals de sector-RIE's, arbocatalogi en het Preventief Medisch Onderzoek (PMO)
- het onderhoud van de websites www.stigas.nl , www.agroarbo.nl, www.werkenaanmorgen.nl en www.weekvandeteek.nl
- uitvoeren van de communicatiefunctie, ondermeer het ontwikkelen van voorlichtingsmateriaal en het invullen van het arbodeel in de Colland-media
- regievoering op de verzuimbegeleiding, voor bij SAZAS aangesloten bedrijven en bedrijven die zich individueel aansluiten
- uitvoeren van sectoranalyses, ondermeer over de ontwikkeling van verzuim, ongevallen en risico's
- ontwikkeling en coördinatie van sectorprojecten en –onderzoeken

6.3 STIGAS GECERTIFICEERD

Stigas is in 2014 gecertificeerd voor ISO en Arbo. Aanleiding was de behoefte om op deze wijze de bescherming van privacygevoelige informatie aantoonbaar beter te regelen. Daarnaast paste een certificering bij de ambitie van Stigas om voortdurend de kwaliteit van haar dienstverlening te verbeteren. Het afgelopen jaar heeft Stigas succesvol haar tweede heraudit gehad.

6.4 STIGAS-PREVENTIEADVISEURS EN AGRARISCHE KLANTENTEAMS

De preventieadviseurs zijn landelijk gespreid werkzaam en hebben contact met de dedicated opgestelde artsen en re-integratieadviseurs die vanuit Zorg van de Zaak zijn gedetacheerd. Uitgangspunt is om preventieadviseurs, re-integratieadviseurs en sectorartsen zoveel mogelijk met elkaar te laten samenwerken in het belang van de kwaliteit van de dienstverlening en de opbouw van kennis. Naast de vaste kern van adviseurs worden voor specifieke werkzaamheden of projecten op ad-hoc basis ook andere deskundigen ingehuurd.

Adviseur	Specialisme	Regio
Peter Bredius	Akkerbouw en vollegrondsteelt, Mechanisch Loonwerk, Machineveiligheid en geregistreerd Hoger Veiligheidskundige	Breda
Albert van der Burg	Glastuinbouw, Arbeidsdeskundige, EUREP/GAP	Westland
Marcel van Diepen	Bloembollen, witloftrekkerijen	Alkmaar
Marieke van Esveld	Fruitteelt, fysieke belasting, kinderen	Arnhem
Marieke Esmeijer	Geregistreerd arbeidshygiënisch	
Mirjam de Groot	Bos en natuur, geitenhouderij, teken en de ziekte van Lyme, kinderen	Amersfoort
Ton Joosten	Paddenstoelenteelt, aspergeteelt	Venlo
Wim Klaucke	Akkerbouw, Middelbaar Veiligheidskundige	Groningen
Henry Kok	Fruitteelt, Middelbaar Veiligheidskundige	Arnhem/Enschede
Adri van Kooten	Akkerbouw, bos en natuur Melkveehouderij	Groningen
Sjoek van der Maarl	Mechanisch loonwerk, hoveniers en groenvoorziening, Hoger Veiligheidskundige	Haarlem
Ger Meuwissen	Varkens- en pluimveehouderijen, Middelbaar Veiligheidskundige, ARIE	Eindhoven
Kees van Schanke	Paardenhouderijen, maneges, Middelbaar Veiligheidskundige	Rotterdam
Albert Snapper	Algemeen	Apeldoorn
Iris Voorbergen	Boomteelt en vaste plantenteelt	Utrecht

BIJLAGE 1. SAMENSTELLING KLANKBORDGROEPEN 31-12-2016

Klankbordgroep Hoveniers en Groenvoorzieners

Naam	Namens	
J. Hoksberg	VHG	Tot november 2016
M. Holling	VHG	Vanaf november 2016
I. Sangers	VHG	
J. Batenburg	VHG	
Th. Nieuwenhuizen	VHG	
F. van den Bos	VHG	
M. Daamen	FNV	
D. Aaldering	FNV	
R. Aalberts	FNV	
P. van der Beek	CNV Vakmensen	
S. van der Maarl	Stigas	

Klankbordgroep Mechanisch Loonwerk

Naam	Namens	
J.H. Zweverink-Bosch	CUMELA Nederland	
C. van Zoest-Meester	CUMELA Nederland	
K. Nagtegaal	CUMELA Nederland	
A.W. Karelse	CUMELA Nederland	
P vd Put	FNV	
J. Sijtsma	FNV	
B. de Jong	FNV	
R. van der Steen	Vakvereniging HZC	
P. Bredius	Stigas	

Klankbordgroep Glastuinbouw

Naam	Namens	
Voorzitter		
A. Hekman	LTO Noord Glaskracht	
J. Vooijs	LTO Noord Glaskracht	
E. Goos	LTO Noord Glaskracht	
L. de Jong	LTO Noord Glaskracht	
H. Onstwedder	FNV	
A. van den Burg	Stigas	

Klankbordgroep Dierhouderij

Naam	Namens	
E. Douma	LTO Varkenshouderij	tot mei 2016
A. Butijn	NOP	
J. Houdijk	LTO Schapenhouderij	
Vacature	LTO Melkveehouderij	
Mevr. R. Pruijsten	FNRS	
H. Onstwedder	FNV	
A. Groot	LTO paardenhouderij	
T. Coumans	LTO pluimveehouderij	
G. Meuwissen	Stigas	

Klankbordgroep Bos en Natuur

Naam	Namens	
J.A. Effting	FNV	
W. Baltussen	FNV	
B.de Jong	FNV	
J.H. Kraan	CNV Vakmensen	
J.P.M. Polman	IPC Groene Ruimte	
H.J. Jeurink	AVIH	
W. Roelfsema / M.Metsemakers	Staatsbosbeheer	
M. Lammertink	Geldersch Landschap	
M. de Groot	Stigas	

Klankbordgroep Open Teelten

Naam	Namens	
Voorzitter		
B. Hasselo	LTO Akkerbouw	
M. André de la Porte		
H. Bus	NFO	
J. van Leeuwen	LTO Boomteelt	
W. Biemans	LTO Vollegrond	
Mevr. M.C. Bense	FNV	
B. de Jong	FNV	
A. Zwetsloot	Anthos	
S. Groot	KAVB	
M. van Diepen	Stigas	

BIJLAGE 2 Overzicht dodelijke ongevallen agrarische en groene sectoren 2016

1.	26 januari Zeeland	59 jaar man	Ondernemer Konijnenfokkerij	Man raakt bekneld in mesttransportband
2.	22 februari Reusel	38 jaar man	Ondernemer Boomteelt	Man komt onder boomsteekmachine
3.	23 februari Dalftsen	49 jaar Man	Derde Hoveniers en groenvoorziening	Machinist komt om het leven na aanrijding met hoogwerker
4.	27 februari Oudkarspel	9 jaar Vrouw	Derde Paardenhouderij	Meisje valt van pony en wordt meegesleurd
5.	29 februari Vlaardingen	41 jaar Man	Werknemer Mechanisch Loonwerk	Man komt bij vellen van een boom onder een tak terecht
6.	25 maart Moergestel	55 jaar Man	Ondernemer Varkenshouderij	Varkenshouder komt om door het vrijkomen van mestgassen uit een (gesprongen) leiding in de voerkeuken
7.	31 maart Zwolle	28 jaar Man	Werknemer Mechanisch Loonwerk	Man komt onder ... achter trekker
8.	1 april Scharendijke	3 jaar Man	Gezinslid Melkveehouderij	Jongetje overreden door trekker
9.	24 mei Beverwijk	43 jaar Man	Werknemer Mechanisch Loonwerk	Man komt onder trekker
10.	11 juli Posterholt	9 jaar Vrouw	Gezinslid Melkveehouderij	Meisje overreden door trekker
11.	6 september Lage Zwaluwe	11 jaar Vrouw	Gezinslid Melkveehouderij	Meisje raakt bekneld tussen trekker en aanhanger.
12.	27 september Uitwellingerga	60 jaar Man	Werknemer Mechanisch Loonwerk	Man valt met trekker van ponton in het water

Dodelijke ongevallen met 'derden'

1.	25 januari Zoetermeer	40 jaar man	Derde Zorgboerderij	Man raakt klem tussen vrachtauto en muur
----	--------------------------	----------------	--	--

Privéongevallen

1.	1 april Wesepe	63 jaar man	Gezinslid Akkerbouw	Man raakt klem in aardappelroomachine
2.	5 november Overloon	30 jaar Vrouw	Gezinslid -	Vrouw geëlectrocuteerd bij werk aan afrastering

Ondernemer: 3
 Werknemers: 4
 Gezinsleden: 3 waarvan 2 kinderen
 Niet bekend:

Derden: 2 waarvan 1 kinderen

BIJLAGE 3: OVERZICHT VOORLICHTINGEN 2016

Nr.	Datum	Sector	Stigamedewerker	Onderwerp
1	22-02	Akkerbouw	Sjoek van der Maarl	Veilig werken met gewasbescherming
2	23-02	AOC Doetinchem, MBO Melkveehouderij	Henry Kok	Veiligheid op het erf (op locatie)
3	08-03	AOC Doetinchem, MBO Melkveehouderij	Henry Kok	Veiligheid op het erf (op locatie)
4	17-06	Boomteelt	Wim Klaucke	Stigas, Arbowetgeving algemeen
5	16-12	Boomverzorging	Wim Klaucke	Stigas, Arbowetgeving en WAM
6	11-06	Bos en Hovenierssector	Mirjam de Groot	Veilig werken in de boomverzorging
7	11-06	Bos en Hovenierssector	Marieke van Esveld	Veiligheid en ergonomie
8	18-02	Bos natuur en landschap	Mirjam de Groot	Arbocatalogus preventie tekenbeten
9	18-05	Bos, Natuur en Landschap	Mirjam de Groot	Tekenbeten en de ziekte van Lyme
10	27-05	Bos, Natuur en Landschap	Mirjam de Groot	Prevention of tick bites during work (EWHN)
11	18-06	Bos, Natuur en Landschap	Mirjam de Groot	Duurzame inzetbaarheid
12	23-08	Bos, Natuur en Landschap,	Mirjam de Groot	Gezond, Veilig en Vitaal Werken
13	27-09	Bos, Natuur en Landschap,	Mirjam de Groot	Gezond, Veilig en Vitaal Werken
14	30-09	Bos, Natuur en Landschap	Marieke van Esveld	Lichamelijke belasting
15	30-09	Bos, Natuur en Landschap	Mirjam de Groot	Duurzame inzetbaarheid
16	03-03	Brancheopleiding VHG	Mirjam de Groot	Werken aan Morgen
17	18-05	Cannabis teelt	Wim Klaucke	Stigas, Arbowetgeving en BHV
18	12-09	Dierhouderij	Kees van Schanke	Stigas, Arbowetgeving en dierhouderij
19	21-06	Dierhouderij	Wim Klaucke	Stigas, Arbowetgeving, Hygiëne
20	22-01	Divers	Annemarie van der Hoven	Werken aan Morgen
21	07-03	Divers	Ton Joosten	Arbowetgeving, veiligheid, RI&E
22	14-06	Divers	Mirjam de Groot	Duurzame inzetbaarheid
23	04-10	Divers	Iris Voorbergen	Grip op Verzuim
24	11-10	Divers	Iris Voorbergen	Grip op Verzuim
25	13-10	Divers	Peter Bredius	Zero accidents 2020
26	18-10	Divers	Iris Voorbergen	Grip op Verzuim
27	25-10	Divers	Iris Voorbergen	Grip op Verzuim
28	26-10	Divers met nevenactiviteit	Marieke van Esveld, Marieke Esmeijer	RI&E / wonen & werken op één erf
29	16-03	Fruitteelt	Marieke van Esveld	Arbowetgeving, veiligheid, RI&E
30	06-07	Fruitteelt	Marieke van Esveld	Train de bedrijfscoaches
31	18-07	Fruitteelt	Marieke van Esveld	Train de bedrijfscoaches
32	17-02	Glastuinbouw	Albert van der Burg	Masterclass Veiligheid en gezondheid
33	16-03	Glastuinbouw	Albert van der Burg	Cursus preventiemedewerker
34	18-08	Glastuinbouw	Marieke van Esveld	Train de bedrijfscoaches
35	25-08	Glastuinbouw	Marieke van Esveld	Train de bedrijfscoaches
36	17-09	Glastuinbouw	Albert van der Burg	Bijeenkomst Veiligheid middenkader
37	19-01	Glastuinbouw	Iris Voorbergen	Duurzame inzetbaarheid
38	20-05	Glastuinbouw	Iris Voorbergen	Werken aan Morgen
39	21-09 22-09	Glastuinbouw	Iris Voorbergen	Lichamelijke belasting
40	19-05	Glastuinbouw	Iris Voorbergen	Ziekteverzuim/langer doorwerken
41	20-05	Glastuinbouw	Iris Voorbergen	Werken Aan morgen

Nr.	Datum	Sector	Stigamedewerker	Onderwerp
42	19-05	Glastuinhouw	Iris Voorbergen	Verzuim
43	16-09	Hoveniers en groen	Kees van Schanke	Veiligheid algemeen, gedrag en gebruik PBM
44	15-07	Hoveniers en groen	Iris Voorbergen	Duurzame inzetbaarheid
45	15-07	Hoveniers en groen	Iris Voorbergen	Werken Aan morgen
46	15-07	Hoveniers en groen	Iris Voorbergen	Voorkomen verzuim
47	30-09	Hoveniers en groen	Iris Voorbergen	Verzuim
48	07-10	Hoveniers en groen	Iris Voorbergen	Verzuim
49	18-01	Hoveniers en groen	Sjoek van der Maarl	Duurzame inzetbaarheid
50	19-01	Hoveniers en groen	Marieke van Esveld	Lichamelijke belasting, Duurzame inzetbaarheid
51	20-01	Hoveniers en groen	Sjoek van der Maarl	Duurzame inzetbaarheid
52	26-01	Hoveniers en groen	Sjoek van der Maarl	Duurzame inzetbaarheid
53	27-01	Hoveniers en groen	Marlies Kamps	Duurzame inzetbaarheid
54	27-01	Hoveniers en groen	Sjoek van der Maarl	Duurzame inzetbaarheid
55	01-02	Hoveniers en groen	Marlies Kamps	Vitale medewerkers
56	01-02	Hoveniers en groen	Sjoek van der Maarl	Duurzame inzetbaarheid
57	02-02	Hoveniers en groen	Mirjam de groot	Duurzame inzetbaarheid
58	04-02	Hoveniers en groen	Sjoek van der Maarl	Duurzame inzetbaarheid
59	08-02	Hoveniers en groen	Sjoek van der Maarl	Veiligheid, Geluid, Duurzame inzetbaarheid
60	22-02	Hoveniers en groen	Marieke van Esveld	Lichamelijke belasting, Duurzame inzetbaarheid
61	03-03	Hoveniers en groen	Sjoek van der Maarl	Duurzame inzetbaarheid en veilige techniek
62	13-05	Hoveniers en groen	Kees van Schanke	Tekenbeten en de ziekte van Lyme
63	10-05	Hoveniers en groen	Marieke Esmeijer	Tekenvoorlichting
64	25-04	Hoveniers en groen	Kees van Schanke	Tekenbeten en de ziekte van Lyme
65	30-09	Hoveniers en groen	Iris Voorbergen	Verzuim
66	07-10	Hoveniers en groen	Iris Voorbergen	Verzuim
67	03-02	Hoveniers en groen	Ton Joosten	Risico's in de werkplaats (toolboxmeeting)
68	30-05	Hoveniers en groen	Mirjam de Groot	Duurzame Inzetbaarheid
69	13-06	Hoveniers en groen	Mirjam de Groot	Duurzame Inzetbaarheid
70	02-06	Hoveniers en groen	Mirjam de Groot	Duurzame Inzetbaarheid
71	03-06	Hoveniers en groen	Mirjam de Groot	Duurzame Inzetbaarheid
72	10-11	Landschappen	Wim Klaucke	PMO en BHV uitleg tijdens personeelsdag
73	15-12	Loonwerk	Henry Kok	Duurzame inzetbaarheid
74	16-12	Loonwerk	Henry Kok	Duurzame inzetbaarheid
75	05-01	Mechanisch loonwerk	Marlies Kamps	Vitale bedrijven hebben de toekomst!
76	05-01	Mechanisch loonwerk	Sjoek van der Maarl	Veiligheid en gedrag
77	11-01	Mechanisch loonwerk	Marlies Kamps	Vitale bedrijven i.r.t. Stress
78	11-01	Mechanisch loonwerk	Mirjam de Groot	Veilig werken en duurzame inzetbaarheid
79	11-01	Mechanisch loonwerk	Mirjam de Groot	Veilig werken en duurzame inzetbaarheid
80	11-01	Mechanisch loonwerk	Mirjam de Groot	Duurzame inzetbaarheid
81	15-01	Mechanisch loonwerk	Mirjam de Groot	Duurzame inzetbaarheid
82	19-01	Mechanisch loonwerk	Sjoek van der Maarl	Veiligheid en gedrag
83	15-02	Mechanisch loonwerk	Marlies Kamps	Vitale bedrijven hebben de toekomst!
84	23-02	Mechanisch loonwerk	Mirjam de Groot	Stress, signaleren en voorkomen
85	12-01	Mechanisch loonwerk	Henry Kok	Gedrag en veiligheid

Nr.	Datum	Sector	Stigasmedewerker	Onderwerp
86	21-01	Mechanisch loonwerk	Henry Kok	Lichamelijke belasting
87	01-02	Mechanisch loonwerk	Henry Kok	Lichamelijke belasting
88	02-02	Mechanisch loonwerk	Henry Kok	Gedrag en veiligheid
89	03-02	Mechanisch loonwerk	Henry Kok	Gedrag en veiligheid
90	16-02	Mechanisch loonwerk	Henry Kok	Gedrag en veiligheid
91	23-02	Mechanisch loonwerk	Henry Kok	Fysieke belasting
92	04-06	Mechanisch loonwerk	Marlies Kamps	Ondernemen is topsport ! Jonge ondernemers en stress
93	29-04	Mechanisch loonwerk	Mirjam de Groot	Gedrag, veiligheid, lichamelijke belasting en duurzame inzetbaarheid
94	04-06	Mechanisch loonwerk	Marlies Kamps	Ondernemen is topsport! Jonge ondernemers en stress
95	01-12	Mechanisch loonwerk	Henry Kok	Beroepsziekten
96	13-01	Mechanisch loonwerk	Iris Voorbergen	Veiligheid en gedrag voor leidinggevenden
97	13-01	Mechanisch Loonwerk	Iris Voorbergen	Veiligheid en Gedrag
98	11-02	Mechanisch Loonwerk	Wim Klaucke	Stigas, Arbowetgeving en Werken aan Morgen
99	16-02	Mechanisch Loonwerk	Wim Klaucke	Stigas, Arbowetgeving en BHV
100	06-07	Mechanisch Loonwerk	Iris Voorbergen	Voorkomen verzuim
101	06-10	Mechanisch Loonwerk	Marlies Kamps	Vlammen zonder afbranden
102	16-11	Mechanisch Loonwerk	Mirjam de Groot	Vlammen zonder afbranden
103	21-11	Mechanisch Loonwerk	Iris Voorbergen	Beroepsziekten
105	24-11	Mechanisch Loonwerk	Peter Bredius	“Wat komt er als ondernemer op je af wanneer er een ongeval gebeurt?”
105	30-11	Mechanisch Loonwerk	Mirjam de Groot	Beroepsziekten
106	02-12	Mechanisch Loonwerk	Ton Joosten	Werken op Hoogte
107	14-12	Mechanisch Loonwerk	Iris Voorbergen	Beroepsziekten
108	21-01	Nederlandse Algemene Keuringsdienst	Sjoek van der Maarl	Veiligheidsmanagementsysteem versus praktijk
109	27-01	Nederlandse Algemene Keuringsdienst	Sjoek van der Maarl	Veiligheidsmanagementsysteem versus praktijk
110	28-01	Nederlandse Algemene Keuringsdienst	Sjoek van der Maarl	Veiligheidsmanagementsysteem versus praktijk
111	29-01	Nederlandse Algemene Keuringsdienst	Sjoek van der Maarl	Veiligheidsmanagementsysteem versus praktijk
112	07-03	Nederlandse Algemene Keuringsdienst	Sjoek van der Maarl	Re-entry van kas en gewas na gewasbescherming
113	07-07	Open Teelten	Marcel van Diepen	Werken aan Morgen
114	16-02	Plantenteelt	Marieke van Esveld	Arbocatalogus e.a.
115	23-02	Plantenteelt	Ton Joosten	Fysieke belasting
116	18-10	Plantenteelt Glastuinbouw en Vollegrond	Marieke van Esveld	Veiligheid en Ergonomie
117	14-03	Rundvee	Ton Joosten	Arbowetgeving algemeen, veiligheid, RI&E
118	03-11	Varkenshouderij	Marieke van Esveld	Werkhoudingen en Belastbaarheid
119	10-03	Waterschap	Mirjam de Groot	Tekenbeten en de ziekte van Lyme
120	20-01	Werken aan Morgen	Henry Kok	Duurzame inzetbaarheid
121	25-02	Werken aan Morgen	Henry Kok	Duurzame inzetbaarheid
122	02-10	Werken aan Morgen	Henry Kok	Duurzame inzetbaarheid
123	26-11	Werken aan Morgen	Henry Kok	Duurzame inzetbaarheid
124	23-03	Zorgboerderijen	Henry Kok	Veiligheid op het bedrijf